ԺԲ. ՏԱՐԻ 3455 (Ն. Տ.) 31 ՕԳՈՍՏՈՍ 1895 19 ՕԳՈՍՏՈՍ 1895 11 ՐԻՊԻԼ, ԷՎՎԷԼ 1313 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՏԵՍԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

دره‌ارا اوارەسی غزەتەسی آرەولك ادەطلەد ادەلیەدر

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դրամեկան արժէք	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	ֆրանկ	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Ֆրանկ	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը	միօրեայ		Ղրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

Ի. ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ԻՆՔՆԱԿԱԼԻՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍԵՐ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ՎԵՀԱՊԵՏԻՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Թուրքիոյ համայն ժողովրդոյ համար երջանկաւէտ օր մ'է այսօր յորում բիւրաւոր հաւատարիմ հպատակք մեծի Տերութեանն Օսմանեան հրճուանօք կը տօնեն զբաղեցուցիչ տարեդարձ փառաւոր Գահակալութեան Օգոստափառ Ինքնակալին ՎԵՀԱՓԱՌ ԱՊՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ ԽԱՆԻ։

Նշանաւոր շրջան մը բոլորած է Թուրքիա՝ Ն. Կ. Վեհափառութեան Գահակալութեան անուանի Թուականէն ի վեր, շրջան մը որ իւր հետքերը խորունկ կերպիւ պիտի գրոշմէ այս լայնածաւալ Տերութեան տարեգրութեանց մէջ։

Այսչափ երեւելի շրջանի մը փայլով զմայլած, բնական է որ ազգք և ազգինք՝ հաւատարիմ հպատակք՝ իրենց հիացումն արտայայտէին ակներեւ ցոյցերով։ Ուստի, այսօր և այս գիշեր, ամենուրեք հանդէսներ, լուսաւառութիւնք, հրախառզութիւնք, նուագածութիւնք պիտի ըլլան յայտարար նշան այս կարեւոր Տարեդարձին թէ՛ պաշտօնական և թէ՛ անպաշտօն ակմբոց և ընդհանուր հասարակութեանց մէջ։ Յառաջ բերած եռանդալից ցնծութեանց և խրախճանութեանց։ Որպիսի մեծ փոփոխումներ Ն. Կ. Վեհափառութեան նշանաւոր Գահակալութենէն ի վեր, յորմէ հետէ երկիրն յառաջադէմ բարեկարգութեան ու յարաճուն զարգացման ճամբու մէջ է։ Ստուար հատորներ կարելի է գրել՝ մի առ մի յիշելու համար հարիւրաւոր տնօրինութիւններն ու մեծամեծ ձեռնարկութիւններն որք եղած են ընդ ուղղակի տնօրինութեամբ Ն. Կ. Վեհափառութեան, և որոյմէ շատեր այժմէն աչքնելապէս արդիւնաւորուած են և կ'արդիւնաւորին յօգուտ և ի բարօրութիւն երկրին ու Տերութեան։ Եւ ի՜նչ խոստմնալից ձեռնարկութիւններ և մեծամեծ հաստատութիւններ ալ որք մօտաւոր ապագայի մէջ իրենց բազմապատիկ արգասաւորութիւնն առատօրէն կը բխուցանան։ Ամենքս ալ գիտենք թէ այս ամեն տնօրինութիւնք որք կը վերաբերին երկրին ու Տերութեան ներկային ու ապագային՝ ուղղակի Ն. Կ. Վեհափառութենէն կը ըղխին, որ գիշեր ցերեկ կ'աշխատի, որ անդուլ կը հսկէ, և իւր հեռատեսութեան և իմաստութեան նշանները չատ բարեպատեհ և ցնծալի առիթներով ցուցած է ամենափայլուն կերպերով։

Օտարազգիք եւս զանազան քաջայարմար առիթներով յարգանօք կը գնահատեն Վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ ԿԱՅՍԵՐ ճարտար քաղաքագիտութեան, նուրբ դիւանագիտութեան, աքանչելի կենցաղագիտութեան ու փափուկ քաղաքավարութեան մեծամեծ ու գեղեցիկ արդիւնքները։ Օսմ. տերութիւնն հիմակ անհամեմատ աւելի զօրեղ և ամրածելի վիճակի մէջ է բազդատմամբ այն Թուականին յորում Ն. Կ. Վեհափառութիւն ի Գահ բազմեցաւ. զի այն օրէն ի վեր Տերութեան զօրութիւնն աւելցնել և դիրքն ակնածելի ընել իրեն սիրական զբաղում ընտրեց և անով պարապեցաւ անդադար։ Կրթական և տնտեսական զարգացմանց ճամբու մէջ եղածները մանաւանդ տնմոռանալի են, և անմիջական կերպիւ զգալի են անոնց բարերար ազդեցութիւնքն։ Ն. Կ. Վեհափառութեան Բարեյաջող գահակալութենէն ի վեր երկրին այս երկու կարգի զարգացմանց համար ջանք և դրամ չէ խնայուած. բազմաթիւ դպրոցներ բացուած են, կեցած դպրոցները բարւոքուած են, երկաթուղիներ և հասարակ կառուցիներու ճամբաներ շինուած են, և զանազան հանրօգուտ և կարեւորագոյն տնօրինութիւնք եղած են և կ'ըլլան յարաժամ։ Կ. Պոլսոյ մեծ երկրաշարժէն արկածեալներուն և այլ զանազան կարգի տառապեալներուն իւր բարենպատակ օգնութեամբ և գթութեամբ մեծանուն ինքնակալը նաեւ բարեգութ Վեհապետի նախանձելի տիտղոսը ստացած է։

Ահա այս ուղղագոյն և փրկաւէտ ճամբու մէջ է երկրին և Տերութեան գեղեցիկ ապագան, ինչպէս որ շատ լաւ կը հասկնայ Ն. Կ. Վեհափառութեան նուրբ միտքն, և ինչպէս որ գործագրութիւնն ամեն վայրկեան կը տեսնենք։

Բնական է որ իւր հնազանդ հպատակներն ուրախութեան մեծամեծ և շքեղայուզ ցոյցերով տօնեն իւր Գահակալութեան Տարեդարձն, այնպէս որ այս օրս դանաւոր պիտի ըլլայ իւր հանրային խրախճանութեան ցոյցերով, զորս պիտի փութանք մանրամասնել մեր երկուշաբթի թուով։

Հետեւապէս, միլիոնաւոր հաւատարիմ հպատակք, առանց ո՛և իցէ խտրութեան, միաբերան պիտի աղաղակեն այսօր

ԿԵՑՑԷՀ, ՑԱՒԵՐԻՆ ԿԵՑՑԷՀ ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ԿԱՅՍՐՆ ԵՒ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԻՆՔՆԱԿԱԼԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ ԽԱՆ ՂԱԶԻ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

Ընտանեկան շրջանակներու կարեւորագոյն ու կենսական դէպքն է անչուշտ ամուսնութիւնը։ Ասոր համար է որ ամեն ատեն գրաւած է քնկերաբաններու խորին ուշադրութիւնն, որով կը քննեն, կ'ուսումնասիրեն զայն, միշտ բարեփոխելու, բարւոքելու միջոցները կը խորհին, վասնզի մարդկային ընկերութեան անխախտ աւանութեան մեծագոյն երաշխիքն է։ Եւ սակայն այն սահման անհատնում երեւոյթներով, տարբեր ցեղերու մէջ տարբեր հանգամանքներով կը ներկայանայ որ անկարելի է միօրինակ կաղապարի ծուլել զայն, որոշ դասակարգի մը բաժնել, սահմանաւորել և ըսել թէ այս ինչ կամ այն ինչ պարագաներուն մէջ կատարուած ամուսնութիւններն անպատճառ երջանկութիւն և անդորրութիւն կը բերեն։

Ոչ սէրը, ոչ հարստութիւնը, ոչ առողջութիւնը առանձինկրնան որոշապէս կազմել ընտանիքի մը երջանկութիւնը։ Մանաւանդ ընկերային արդի պայմաններուն մէջ հազուագիւտ է գտնել ամուսնական յարկ մը որ կարենայ պարծենալ իր հանգստութեանը, իր անդորը կենսավարութեանը վրայ։ Ակ կարծեմ միայն սիրային վէպերու մէջ գոյութիւն ունի այն անկեղծ, անբիծ, հովուերգական իտէալ սէրը, զոր շատեր վայելած ըլլալու համոզումը կը տածեն։ Երած սրտին մխիթարանքն է այս։

Եւ ենթադրե՞լ որ սէրն է միմիակ պայմանը որով մարդ կրնայ երջանիկ ապրիլ ամուսնական կեանքի մէջ։

Օր մը, սիրային ամուսնութիւն կնքած մարդ մը դառն չեչտով մը կ'ըսէր.

—Սրանի թէ կինս ցուցուցած սիրուն կէսին չափ դրամ բերած ըլլար հեռը։

Ըսել է այս գանգատող մարդուն կինը այնքան սէր ունի եղեր էրկանը վրայ որ՝ եթէ իր սիրուն կէսին չափ ալ դրամ տար՝ աւելի երջանիկ պիտի ըլլայիր։ Ըսել է էրիկը հիմակ սէրէ աւելի դրամ փնտռելու հետամուտ է։ Ապա ուրեմն երջանիկ չեն։

Եւ չիտակը խոստովանելու համար, երբեմն դրամը կարծես ամեն բանի տեղ կը բռնէ. չարխափան է։ Ամուսնութեան առաջին քանի մը անուշ տարիներն անցնելէ յետոյ սէրն այնքան սովորական բան մը կը դառնայ, այնքան կը ճաշակես զայն— եթէ երբէք ճաշակել տան—որ ա՛լ մասնաւոր, յայտնի համ մը չես առներ. իրա՛ւ, դժգոհ չես ըլլար, բայց երկրորդական նկատուած պէտքեր աւելի զգալի կը դառնան ու կարօտ քաշել կուտան։

Թանի որ կ'ըսուի թէ սէրն է ամուսնական երջանկութեան հիմը, պզտիկ օրինակ մը մէջ բերենք, դեռ ամուսնական կապով չմիացած նշանձներու պարագայ մը ու տեսնենք թէ անոնց ամուսնական դեհանքն ո՞ր աստիճան պիտի պակուի յաջողութեամբ ալ։

Երիտասարդ մը, կա՛մ իր անկարողութեան, իր անճարակութեան պատճառաւ, և կամ բախտին դժնեջութիւնէն՝ չկրնար իր ապրուստը ճարելու համար գործ մը գտնել. մեծ հնարք մը կը մտածէ այդ տարտամ վիճակէն ազատելու համար. միտքը կը դնէ կարգուիլ. ահ ու ան մէջ ձգելով կը յաջողի աղջկան մը հետ յարաբերութիւն հաստատել, այնպէս ցուցնելով թէ ինք կարող է ընտանիք մը պահել։ Աղջիկը կա՛մ խաբուած, կամ հրապուրուած էր։ Բայց քիչ քիչ իրողութիւնն երեւան կ'ելլէ. երիտասարդին անգործ վիճակը կը յայտնուի. այս պարագային մէջ աղջիկն ի՞նչ ընելու էր. հարկ չէ՞ր անմիջապէս ճամբել երիտասարդն այդ տունէն ուր աւելի շահադիտական նպատակով մը մտած էր։ Ոչ, վասն զի սէրը երեւան ելած էր։ Ամենայն սատկութեամբ. աղջիկը, սիրոյ ջերմութեամբ լցուած, չուզեց որ իրմէ հեռանայ այդ անգործ, անենպատակ երիտասարդը. ինք աշխատելով սկսաւ անուցանել զայն, հոգալ անոր պէտքերը, իր այս ամեն զոհողութեանց փոխարէն սէր միայն խնդրելով. ու սէրը փոխադարձ եղաւ. երիտասարդը, այդքան անձնուիրութեան հանդէպ չկրնալով անզգայ մնալ, սկսաւ միեւնոյն անկեղծութեամբ սիրել իր նշանածը։

Ինչպէս որ տեսնենք, այս պարագային մէջ սէրն է միայն որ կը տիրապետէ, իր ամենէն հովուերգական ու սրտաճմլիկ երեւոյթին տակ։ Սէր մը որ տեւական է մինչեւ այն օրը երբ ամուսնութեան ճաշէին անուշութիւնները անհետանալէն յետոյ յանկարծ երեւան պիտի ելլայ նիւթականի չոր անբանաստեղծական խնդիրը. սէրը փոր կը կշտացուէ՞. ու սէրը, այն քաղցր, երանաբեր, գեղեցիկ սէրը կը թռչի դէպի երկինք, ուսկից եկած էր։ Ո՞նց է տեսնենք հիմա սիրային ամուսնութեան երջանկութիւնը, անոր պարգեւած անխառն ու անուշիկ հեշտութիւնը. կրնայ մակաբերուիլ թէ այս տեսակ միութիւններէ սէրն ա՛լ հեռանալէ յետոյ ընտանեկան շրջանակը ի՞նչ տխուր, ցաւալի կացութեան մը կը մատնուի։ Այս ըսել չէ թէ սէրը բնաւ առնչութիւն չունի ընտանիքի մը երջանկութեան գործին մէջ. եթէ ուրիշ նպաստաւոր հանգամանքներ ալ միանան անոր, կատարեալ ներդաշնակութիւն մը կը գոյանայ, ու այն ատեն երանելի կեանքը կը սկսի։

Արդէն ամուսնութիւններն, ո՛ր դասակարգի մարդոց մէջ ալ պատահին, հարուստ կամ աղքատ, ո՛րչափ կրնան հիմնուիլ վերացական սիրոյ մը վրայ. կամ թէ կատարուած ամուսնութիւններուն հարիւրին քանի՞ն սիրով կազմուած են ու մինչեւ վերջը բարեբաստիկ մնողորտի մը մէջ ապրած. ամուսնութիւնն անանկ դրական բան է որ եթէ քիչ մը հաշիւով կատարուի, աւելի կը յաջողի։ Ե.

ՀԱՅԵՐՆ Ց'ԱՒԽՏՐԱԼԻՍ

Ժ.

Սոյն ճարտար բժիշկ-վիրաբոյժը Մելպուրնի բժշկական վարժարանն ուսած է իւր մասնագիտութիւն և ատենօք Օսմանեան բանակաց մէջ կարեւոր ծառայութիւններ մատուցած է իւր վիրաբուժական ճարտարութեան շնորհիւ։ Իւր այս անմոռանալի ծառայութիւնք արժանացուցած են զինքն Մէճիտիէի չորրորդ կարգի պատուանշանին։ Մելպուրնի ամենէն բարձր դասուն պատկանող անձանց յարգած ու ընթերցած Արգոս օրաթերթին՝ զրկած իր նկարագիրները մինչեւ այսօր Աւստրալիայի քաղաքացիք կը յիշեն։

Տոքթ. Բայլն 1888էն ի վեր օսմանեան հիւպատոս հռչակուած է և կայսերական Իրատեղ իւր այս պաշտօն հաստատուած է։ Թէեւ ըստ իւր գիտարիւր բնաւորութեան, բաղում օտ. հպատակ անտէր պանդուխտներու ձեռք կարկառած, բայց խումբ մը Սուրիացւոց անտեղի պատճառաբանութեամբ և մուրացիկ միջոցներով դրամական օգնութիւն խնդրելնին իրեն տատուկ պատճառած ըլլալով զղջանք մը կը զգայ այս վերջիններէն։ Վերջերս Աւստրալիոյ մէջ օրէնք մը հաստատուած է որուն համեմատ ո՛չ եւս արտօնագիր (Ռեդէրէրէ) պիտի տրուի Սուրիացի և հընդկ մանրավաճառ փերեզակներու, որովհետեւ այնպիսի ստորին միջոցներու կը դիմեն իրենց ապրանքը ծախելու, որ բացարձակապէս անպատուութիւն կը բերեն իրենց ցեղին և այնչափ ալ բազմացած են որ Աւստրալիա չատ հաւանական է քիչ ատենէն իւր դուռները փակէ անոնց։

Աւստրալիոյ մէջ ամեն ազգի ու ցեղի վերաբերող ժողովուրդք կը գտնուին, ասոնցմէ ամենէն ատելին են Զինացիք, ուրանք իրենց լպիրշ և մոլի կենցաղավարութեամբ անխորտ ատելութեան կարժանանան։ Աւստրալիացիք Ամերիկացիներէն աւելի ճարպիկ գտնուած են այս կողմէ, ուրովհետեւ երբ նշմարեցին թէ քիչ ժամանակէն Զինական սեռունդը իրենց հրապարակը խժդժութեանց մէջ պիտի ձգէ, սկսեցին Զինացիներուն դէմ պատնէշներ քաշել. ըստ այնմ ամեն մէկ նաւ որ Հոնկ Քոնկ կամ Շանկայէ կուգայ 4 Զինացիէ աւելի չէ կրող ներս առնուլ, որոնք Աւստրալիա հասնելնուն պէս պարտաւոր են մեծկակ գումարներ վճարել իբրեւ Բօլ-Խաթ (poll-tax) այսինքն պաշտօնի պէս բան մը։ այս կանոնին գործադրութեան ամենայն աչալրջութեամբ կը հսկուի մաքսային և նաւային պաշտօնէից կողմանէ, որոնք ի բնէ Զինատեացներ են։

Բաւական մեծ թուով յոյներ ալ կը գտնուին Աւստրալիա որոնք ընդհանրապէս առեւտուրով կզբաղին և հայոցմէ աւելի բարեկեցիկ վիճակ մ'ունին։ Հագիւ 3—4 օսմանցիներ կը գտնուին որոնք մանրավաճառութեամբ կզբաղին և չատ գոհացուցիչ վիճակ մը չունին։ Ամբողջ հայոց թիւը հազիւ 20ի կը հասնի որոնք ստանդ ցրուած են։ Մեր արդէն ի վերու յիշածներէն ի զատ կը գտնուին ուրիշ Սեբաստացի և Պրուսացի երկու հայեր որոյմէ առաջինը Պրոբրն Հիլի արծաթի հանքերն և միւսն ալ Սիտնէյի մօտ գիւղի մը մէջ շոգեկիր մեքենաներու գործարանին մէջ կը գործէ։ Սիտնէյի մէջ կայ նաեւ ցաւալի դրութեան մէջ գտնուող Սերոբ անուն հայ երիտասարդ մը որ մի քանի տարի առաջ հատուածաբաշխ և յաղթանդամ էր, և այժմ ալքալի թակարդն ինկած և յօդացաւ նեռերէն բռնուած՝ մահն կը կերադասէ քան զկիանք։ Սակայ պարագայներ կան որ ատեն պանդուխտ մը իւր մտաց վրայ ծանրացող մտմտուքներէն բոպէ մը ազատուելու սիրոյն Բազոսի կատունը կը դիմէ. այդ չենք կրնար մեղադրել դիւրաւ, բայց երբ խնդիրը գայ այն պարագային երբ մեք չարունակաբար ընկերիք գործածելով, ալքալի անիծեալ ունակութենէն բռնուինք և մեր առողջութիւնը նոյն իսկ կեանքն ալ վտանգի ենթարկինք, յայնժամ պանդխտի մը սխալը մեղացաւ մեղքի մը կը մատնուայ։ Արդեօք քանի՞ ազգայիներ ոգելից ըմպելեաց զոհ գացած են։ Սրտիս աւելի սուր ցաւ մ'ալ հետեւեալ պարագան ատեն մը կը պատճառէր. Արապկիրցի ազգային մը որոյ հետ բազդ ունեցայ բարեկամանալ ի Պրիպէն, 15 տարիէ ի վեր երկու տղոց նամակ չի գրեր ծուլութեամբ ոչ իւր մանկամարդ կնոջ և ո՛չ իւր սիրական մօր։ Ի՞նչ ոճիր գործած է արդեօք այն բարեսէր հայ կինը որ 8 ամիս ամուսնոյ մը ներկայութիւնը վայելէլէ յետոյ 15 տարուան մռայլութեան կը դատապարտուի։ Զունչինք ամուսնաթողութեան օրէնքը մը որ կարողացնէ զիւրքն ուրիշի կին ընել, ուստի դատապարտեալ է սպասելու, միշտ սպասելու ամուսնոյ մը, յորմէ նամակ, երկտող բարեւ մ'իակ չընդունիր։

Իբրև այդ աշխարհազուրկ կնոջ անչնաց ծառայութիւն մը ոչինչ կարող էի ընել բայց եթէ ամբողջ ճիրս թափելով համոզել մեր անտարբեր պանդուխտ եղբայրն որ գոնէ երկտողով մը սիրոփէ իւր միայնակեաց կինն ու ծերունի մայրը։ Ճիկերս պարապը չիլան, ինքն ալ զգաց թէ իւր ըրածն արտաքոյ կարգի ծուլութիւն մ'է, որ աննեղելի է թէ՛ Աստուծոյ և թէ՛ մարդոց առաջ։ Ձեւօքս մխիթարական նամակ մը գրեսի իւր կողմանէ և երեք ամիս յետոյ տեսակ մը հոգեկան ուրախութիւն կը զգայի երբ կը լսէի թէ այդ նամակը պարոնին կնոջ մօտ աւետարեր գալուսոյ մը կերը խաղացած էր։ թէ վերջապէս խեղճը գոնէ իմացած էր որ իւր ամուսինն ողջ էր և թերեւս օր մ'ալ իւր մօտ պիտի դառնար, անգամ մ'ալ չի հեռանալու ուխտիւ։ Արդարեւ բոլոր ասոնք դեռ միայն երեւակայութիւն էին. բայց վերջապէս որդեկորոյս մօր մը և առանձնակեաց կնոջ մը սիրոփանց արձագանգը կը հնչեցնէին։ Պահպանիսանե՛ր, եթէ չէք կարող դրամական օգնութիւն զրկել ձեր ընտանեաց, գոնէ ձեր ծանօթներովը միխիթարեցէք զանոնք։ հակառակ պարագայի մէջ, ձեր սառուցեալ լռութեամբ մի՛ գուցէ պատճառէնիք դիւրազգած սրտերու ինքնազոհութեան։ Վերոյիշեալ հայերէն ի զատ, Բուսակայ նաւատի մը հասած է ի Պրիզպէն, սակայն այս լուր վատահելի աղբիւրէ մը չըլլալով, չեմ կրնար հաստատել ճիշդ ըլլալը։ Կը լսենք նաև թէ Հնդկաստանցի մի քանի բարձր դասու պատկանող վաճառական հայեր կը գտնուին ի Սիտնէյ որոնք անուններն մականուններն օտարացուցած՝ չեն ամօթիր իրենց նուազ բարձրաբոյ ազգայնոց հետ առնչութիւն ունենալ. անհաւատալի բան մը չէ այս մեղի համար, որովհետեւ կպկպած ալ այցելած ըլլալով, գիտենք թէ կան այնպիսի օտարացեալ հայեր որոնք ոչ հայ՝ իրէն, ո՛չ ալ հայ ըլլալնին կուզեն օտարներուն յայտնել. միայն ուանդութիւնն է որ նոցա հայ ըլլալը կը հաստատէ։ Եգիպտական նախկին ժողովրդեան վերին և ստորին դասուց նման հոն ալ աստիճան աստիճան դասակարգեր կան որոնք իրենցմէ ստորին մասին հետ յարաբերութեան մէջ մտնելու կը դժկամակին։

ԳՐԱՍԷՐ ԵՐՈՒԱՆԴ

Սան-Ֆրանչիսքօ Քալիֆոռնիա

ՍՈՒՐԳԻ ԳՈՑՆԸ

Դժուար է ճշդիւ որոշել թէ ո՛րն է սուգի իսկական գոյնը, վասն զի ամեն ազգ սգաբերպ գոյներ սեփականած են իրենց։ Սպիտակամորթ ցեղերուն սուգի գոյնն է սեւ, խաւարի և մահուան նշանակ։ Զինացիք սպիտակ գոյնով սուգ կը պահեն, որ երկնից սրբութեան գոյնն է իրենց համար։ Եգիպտացւոց սուգի գոյնն է դեղին, բնութեան մէջ ամեն բանի անցաւորութեան գոյն, իսկ Եթովպացւոցը՝ գորշ, այսինքն գետնի գոյն։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ» (59)

ԺԻԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Սենեակ մտաւ իր վկաներուն հետ և անմիջապէս դուրս ելաւ հագուած։ Կառք մը կը սպասէր վարը, նստան և ուղղուեցան դէպ ի ժամադրավայրը։ Արտինի այնքան հանդարտ էր որ սիրտը չէր բաբախեր իսկ։

Առտուան ժամը իններն մօտ Բօլին, զոր անձկութիւնը կը կրծէր, վասնզի այդ ժամուն իր զաւկին ճակատագիրը կը վճռուէր, (արդարեւ եթէ մարքիզը սպանուէր, իր բոլոր փորձութիւնները կը վերջանային... կիին վրէժը կը լուծուէր... Զաւակն իրեն կը դառնար...) Բօլին, կ'ըսենք, որ ա՛լ չէր ապրեր, որուն սիրտն այնքան կը սեղմուէր որ կը կարծէր թէ պիտի մեռնի, Բօլին թրթռուն հարուած մը լսեց իր դրան վրայ։

Ադաղակ մը արձակեց, վազեց բացաւ և տոքթոր Գնէլօի բազկացը մէջ գտաւ ինքզինքը։ Ցուսախաբութիւն մը զգնեցաւ և իր անձկութիւնն աւելցաւ, թէեւ ուրախ էր բարեկամը տեսած ըլլալուն։

Սա, բռնեց անոր ձեռքերը, քաշեց և ըսաւ.

—Ամեն բան խմացայ... կը վախնայի որ դժբախտութիւն մը չընէք, և եկայ...

—Գիտէ՞ք, ըսաւ Բօլին, զաւակս յաջողակեցին ձեռքէս... Թէ իմ դրացինս, մեր բարեկամը, կը կռուի...

—Որո՞ւ հետ։

—Ամուսնիս։

—Ե՞ր։

—Այս առտու... այս միջոցին իսկ... Լմնցած ըլլալու է։ Լուր չունիմ։ Մահացու մոտանջութեան մը մէջ եմ... Չեմ ապրիր... Երբ դրան զարկիք, կը կարծէի որ ինքն էր եւ դարձողը։ Եթէ այդ մարդը սպանուի, զաւակս ետ պիտի դարձուներ։

—Անչուշտ։

Սենեակ մտած էին։

Տոքթորն ապչած կ'երեւար խմացածէն։ Ըսաւ.

—Ոչ, չէի գիտեր այս բանը... Մարքիզը մենամարտի... Եւ ինչո՞ւ։ Ահ, եթէ սպանուէ՞ր...

—Անանկ չէ՞, դուք ալ կը փափագիք։

—Սինլքորին մէկը պակաս պիտի ըլար։ Բայց ինչո՞ւ կը մենամարտի...

—Նամակներուս մէջ խօսեցայ նկարիչի մը վրայ...

—Որ բարի կ'երեւար ձեզ ու ձեր զաւակին նկատմամբ։

—Որ բարեկամ մը էր մեզ համար, հաւատարիմ բարեկամ մը։ Արդ, այդ մարդն ըսաւ թէ անիկա իմ տարփաւորս է։ Այս բանն հաստատել տուաւ տեղեկագրին մէջ, երբ եկան զաւակս առնելու։

—Գնա՞ւ արաբը, մրմռաց տոքթորը։

—Ո. Արտինի բողոքեց։ Թքաւ թշուառականին երեսին, և հիմա կը մենամարտին...

—Ինչո՞վ, չէ՞ք գիտեր։

—Ոչ... մանրամասնութիւններ չըսին ինծի. բայց կը վախնամ որ ետ չդառնար։

—Ո՞ւր կը մենամարտին...

—Չեմ գիտեր։

—Թերեւս հեռու գացած են։ Սպասենք։

Տոքթորը, որ յոգնավաստակ կ'երեւար, ինկաւ աթոռի մը վրայ։

—Ա՛հ, իմ խեղճ բարեկամուհիս, ըսաւ բռնելով մանկամարդ կնոջ ձեռքը, ո՞րքան տառապած ըլլալու է...

—Չեմ գիտեր թէ դեռ կ'ապրի՞մ... Կուզէի մեռած ըլլայ, ա՛լ չպիտի տեսնայի զաւակս, մինչ եթէ ողջ ըլլամ, դեռ յոյս կունենամ... Այնքան աղօթեցի Ո. Արտինի համար...

—Այո, ըսաւ բժիշկը, լուծում մը պիտի ըլլայ այդ. բայց նոյն իսկ եթէ մարքիզը չսպանուի, դեռ կրնանք մաքառիլ։

—Ի՞նչպէս։

—Պէտք է երեւան հանել այդ մարդուն ոճրին ապացոյցները և բարձրագոյն ամբաստանել զայն կին սպանած ըլլալուն...

—Ո՞ւր գտնել ապացոյցներ։

—Պիտի գտնենք։ Բաստը պիտի օգնէ մեզ թերեւս։ Պիտի յոգնի այդ սրիկան պաշտպանելէ... Վաղեցի որ այս բանն ըսեմ ձեզ, չձգելու համար որ բոլորովին յուսահատիք։

—Բայց ի՞նչպէս խմացաք։

—Մարքին դղեակ հասնելն խմացայ։

—Զաւակս դղեա՞կն է։

—Այո։ Երէկ իրիկուն հասեր է Ո. Լանթէնի հետ։

—Տեսա՞ք։

—Ոչ... Լաւ պահպանուած է։ Բայց խմացայ։ Խմացայ նաեւ թէ մարքիզը Փարիզ կեցած էր անշուշտ այս մենամարտին համար և ճամբայ ելայ ձեզ մխիթարելու, ուժ և քաջութիւն տալու։

Բօլին սեղմեց անոր ձեռքը։

—Օ՜հ, պիտի ունենամ, ըսաւ... Հիմակ որ գիտեմ զաւկիս ուր ըլլալը, կուզեմ երթալ տեսնել զինքը։

—Խմացածնուս պէս միասին կը մեկնինք...

—Իրաւ է...

Այս միջոցին շշուկ մը լսուեցաւ սանդուխին վրայ, ոտքի ու ձայնի շշուկ մը։

Բօլին մեկէնմեկ տժգունեցաւ։

—Ի՞նքն է, ըսաւ։

Բակը վազից, սանդուխին վրայ ծռուցաւ և սոսկալի աղաղակ մը արձակեց։

Պատգարակի մը վրայ՝ զոր դժուարաւ կը բերէին, նշմարած էր պառկած մարդ մը՝ տժգոյն, արիւնոտ լաթէր իր բոլորտիքը։

Արտինին էր, գուցէ մեռած...։

ԺԸ.

Ուրիշ քառորդ մնացած, չորս հոգինոց կառք մը Պուլօնեի անտառը, ձիարշաւի դաշտին ետեւը, ծառուղի մը հանած էր Արտինին, երկու վկաներն և հետ առած բժիշկնին, որ երիտասարդ բժիշկ մըն էր՝ առանց յաճախորդի, տոքթոր Ռամոն Ֆիլիպ ծառուղին հաստատուած։ Թէեւ ուշ, բայց հողիւ լոյս էր։ Թանձր մշուշ մը, դիւթական ամպերու պէս, կը ծածանէր մարգագետնին վրայ՝ որուն ամեն մէկ խոտի շիւղը պճնուած էր շաղերով կամ ցօղերամով...

Տեղը բոլորովին ամայի էր և մարքիզն ու բարեկամները չէին եկած... Նկարիչն յոյժ հանդարտ կ'երեւէր, քիչ մը ժժգոյն և սարառուն սակայն, բայց ասիկա տիրող ցուրտէն և անցուցած անքուն գիշերէն առաջ կուգար... Իրեն ընկերացող երկու բարեկամները վայելուչ հագուած էին, ըստէնկոդով, ձեռնոցով, բարձր գլխարկով։

Բժիշկը միայն չէր փոխած կարճ գրլխարկը զոր կը գնէր սովորաբար։ Թաղուած էր մուշտակի մը մէջ, վիզին շուրջ փուլառով մը։ Ամուր գաւազան մը ունէր ձեռքը՝ որուն վրայ կը կրթնէր... Արտինի ալ իր վկաներուն պէս հագուած էր։ Այդ վիճակին մէջ նկարիչներուն խումբը գէշ երեւոյթ չունէր և խնդացուցնել չպիտի տար ապնուականներն որոց դէմ պիտի գոռնուէին...

Տեսնելով անտառը պատող մշուշը, տ'Ալպալա որ չէր կրնար լուրջ ըլլալ, ըսաւ.

—Երկու քայլ անդին չտեսնուիր... Կրնայ ըլլալ որ ինքզինքիդ զարնէք...

Բայց իր կատակը արձագանգ չդտաւ։ Արտինի տխուր էր ու ծանր, Տէմոն մտադրաբար։—Մինակ բժիշկը թեթեւ մը ժպտեցաւ։

Տէմոն հանեց ժամացոյցը։

—Ժամը ութն է, ըսաւ, և մարքիզը չիգար։ Արդեօք մեզի խաբե՞ց։

Խօսքը չէր լմնցուցած, Զրվէժին կողմէն կառք մը տեսնուեցաւ։ որուն երկու ձիերը չոգիով ծածկուած էին, ինչ որ գերբնական երեւոյթ մը կուտար անոնց։

Արտինի անենմարելի սարսուռ մը ունեցաւ։

—Եկա՞ն, մրմնջեց։

Վկաները կոճկեցին իրենց բրէնկոտը, ձեռնոցներն դրին, գլխարկներն չակեցին և առաջ անցան, մինչ նկարիչն ու բժիշկը քիչ մը հեռուն կը մնային, խօսակցելով այնքան հանդարտ իբր թէ երկուքն մեկուն ճակատագիրը չպիտի վճռուէր քանի մը վայրկենէն։

Տոքթորը չատախօս էր, կը սիրէր պարծենալ իր մասնագիտութեան վրայ, և նկարիչը մարիկ կ'ընէր առանց լսելու, միտքն ուրիշ տեղ, իր սիրելի կնոջ քով որուն պիտի միանար թերեւս, իր դրացուհիին քով որուն վիշտը սիրտը կը ցուցընէր և զոր կը փափագէր փրկել։ Չէր համարձակեր մտածել մօտալուտ կռուին վրայ, մաղթանքներ ընել։ Չէր գիտեր ինչ փափագէր։ կեանքը ա՛լ բնաւ հրապոյր չունէր իրեն համար։ Մահը փրկութիւն մը պիտի ըլլար։

Բայց միւս կողմէ մը, կրնա՞ր թողուլ Բօլինն յուսահատ, իր թշնամիներուն ձեռքը, զաւակն հեռու հեծելով, առանց օգնութեան հասնելու, զայն փրկելու այդ ցաւէն, այդ չարչարանքէն։

(Շարունակի)

Կ. ՊԱԼԻՍ. ՕԳՈՍՏ. 19/31 1895

Քաղաքական կացութիւն

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Ցայտնի է թէ Միացեալ Նահանգաց և Ֆրանսայի միջև բաւական տաք խնդիր մը կայ, ի մասին Մատակաբարի ամերիկեան նախկին հիւպատոս Պ. Ուոլլըրի, զոր Ֆրանսայիք դատեցին ու բանտարկութեան դատապարտեցին՝ լրտեսութիւն ըրած ըլլալուն համար յօգուտ Հովանեաց, (Մատակաբարի իշխող ցեղին)։ Ուոլլինկֆորդի կառավարութիւնը կը բողոքէ թէ դատավարութեան ձեւին դէմ և թէ չընդունիր մարդուն մեղապարտութիւնը։ Տէր Նէ-Ղ. Ֆրանսայի բարեկամ թերթ մը, օգոստ. 26 թուով այս մասին հետեւեալ տեղեկութիւնն հրատարակած է Փարիզ. «Ուոլլըրի գործը պէտք է Ֆրանսացիներուն ցոյց տայ թէ Լրտեսութեան օրէնքը սատակացնելով ա՛րքան վտանգաւոր բան մ'ըլլին։ Միայ. Նահանգաց կառավարութիւնը դատապարտեալ այս լրտեսը նոյնքան հատատամութեամբ պիտի պաշտպանէ որքան եթէ ոպիտակամորմի մ'ըլլար այն։ Ատլանտեան Ովկիանոսի միւս կողմն ի Նպաստ այն մարդուն ազգային զօրեղ զգացում մը կ'արթայայտուի, որուն դէմ դնել դժուար է։ Ֆրանսայի Լրտեսութեան օրէնքն իւր արդի վիճակին մէջ բարբարոսական ըսուելու չափ խիստ է։ Անոր հեղինակն եղաւ Պուլանժէ զօրավար, երբ իւր ուռկանը նետած էր ժողովրդականութիւն որսալու համար։ Ճարպիկ երեւիլ ուզող կարգ մը գործիչներ անկէ ի վեր աւելի եւս խստացուցին զայն։ Ֆրանսայի կառավարութիւնն, որոյ գլուխն է Խրթ իրաւագէտ մը, ելախտապատ պիտի ըլլայ ամերիկեան կառավարութեան՝ այսպէս գոծնականօրէն ապացուցանելուն համար այն վտանգներն որով պաշարուած է Ֆրանսական օրէնքն ի մասին լրտեսութեան։ Պ. Ուոլլըր գունաւոր մարդ մ'է, (սպիտակամորմի չէ), և ամերիկեան դեսպան Պ. Իսադիս ընիկ է Նիւ Օրլէանսի (ուր գունաւոր ընիկներն առաւելակշռեն)։ Միայ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականն այժմ Փարիզ կը գտնուի և հանգուցած է Պ. Իսադիսի թէ ամերիկացի ժողովուրդն ինչ կը սպասէ իրմէ։ Ամերիկեան Քոռքն մարտանաւուն սպայից ի Թամանով (Մատակաբար) բռնած ընթացքը կը ցուցնէ թէ Նախագահ Պ. Քլիվլենտ նեղացած է Պ. Ուոլլըրի դէմ գործածուած դատավարութեան կերպին ու արձակուած վճռոյն համար։ Ասա Քլէրվոյի բանտին մէջ ամերիկեան դեսպանատան պաշտօնատար մը գնաց տեսաւ զՊ. Ուոլլըր։ Ֆրանսական իշխանութիւնք տեսակցութեան արտօնութիւնն անմիջապէս տուին։ Հիմա կ'ըսուի թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը չեղեալ պիտի հռչակէ զինուորական Ատենին վճիռն, եթէ Պ. Ուոլլըրի փասատը պատշաճօրէն ներկայացուի։

* * *

Մինչ ի Փարիզ ամերիկեան դեսպանատունը կը մտաբեր Ֆրանսական կառավարութեան հետ՝ Պ. Ուոլլըրի արձակումը պահանջելով, անդին Մատակաբարի եղերաց վրայ բաւական խիստ միջադէպ մը պատահեցաւ Ամերիկացիներու և Ֆրանսացիներու միջև, զոր Ռիւգէրի Գործակալութիւնն հետեւեալ կերպիւ կը պատմէ.

«Քոռքն ամերիկեան մարտանաւուն հրամատար Բէրի կը տեղեկագրէ Միացեալ Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնարանին թէ ինք Մատակաբարի Ջուրերն հասնելուն չողջունեց Ֆրանսական դրօշն որ կը ծածանէր ծովեզերքայ վրայ, զի այսպիսի ընթացք մը հակառակ կ'ըլլար նաւային կանոնագրութեանց, որովհետեւ Միացեալ Նահանգներն Մատակաբարի վրայ Հովանեաց միայն իշխանութիւնը կը ճանչնան, և միայն անոնց դրօշը կ'ողջունեն անոնց ջուրերուն մէջ։ Արդ, Թամաթաւի մէջ (ուսարից Հովա բանակն նահանջած է.) նոյն պահուն Հովա կառավարութեան ներկայացուցիչ չկար, և ողջոյնի թնդանօթ չարձակեցաւ Քոռքէի հասնելուն։

«Ուրիշ անհամաձայնութիւն մը ծագեցաւ Ամերիկացիներուն և Ֆրանսացիներուն մէջ երբ Ամերիկացիք ցամաք ելնել ուզեցին։ Երբ ամերիկեան մարտանաւէն առաջին մակոյկը ցամաքի մօտեցաւ, Ֆրանսայի պաշտօնակալը, որը շատ զբաղուած էին Ամերիկացիներուն դէմ, փոքր ճեղեն Ամերիկացիներն արգիլել իրենց հիւպատոսարանի ներկայացուցչին հետ խօսելէ, առարկելով թէ մարդուս անցագիր չէ տրուած անոնց, թէեւ նոյն առաւոտ տարբեր յուր տրուած էր հրամատար Բէրի։ Ֆրանսացիք հրամայեցին ամերիկացի ոստիկաններուն՝ իրենց նաւը դառնալ։ Ֆրանսայի պաշտօնակալ մը մինչեւ իակ դէպ ի ծով հրեց ամերիկեան մարտանաւուն գանձապետ Տէնդ անուն սպայն, միանգամայն հրամայելով Ֆրանսայի ոստիկաններուն որ ետ մղեն այս օտարականներ։ Հրամատար Բէրի կրսէ թէ արիւնհեղութեան առաջքն առնուեցաւ միայն Տէնդի և անոր հետ գտնուող ամերիկեան ուրիշ սպայի մը պաղարիւնութեան շնորհիւ։ Ամերիկայի հրամատարն անմիջապէս գոհացում պահանջեց, հակառակ պարապայի մէջ սպառնալով ռմբակոծել զԹամաթաւ։ Ասոր վրայ, Ֆրանսացիք գոհացում տուին։ Հետեւեալ առաւուն Ֆրանսացի պաշտօնեայներ եկան այցելեցին Քոռքն մարտանաւն, և ամենայն քաղաքավարութեամբ ներողութիւն խնդրեցին առջի օրուան եղածներուն համար, յայտարարելով թէ այն պաշտօնակալը որը չափազանց եռանդ ցուցնել ուզած էին՝ յանդիմանուած են արդէն։ Նոյն Ֆրանսայի պաշտօնատարը ապա երկալով Միացեալ Նահանգաց հիւպատոսարանը, նոյն յայտարարութիւնն ըրին հիւպատոսին։»

* * *

Ամերիկացի ճարտարադէտ Պ Է. Ուոֆորտ որ Մատակաբարէ Փարիզ եկաւ անցեալ շաբթուն, հետեւեալը տեղեկագրած է ամերիկեան դեսպան Պ. Իսադիսի, ի մասին Պ. Ուոլլըրի դատապարտութեան Ֆրանսայոց կողմէ.—

«Մատակաբար ելնելուս, լսեցի թէ մեր նախորդ հիւպատոս Պ. Ուոլլըր բանտարկուեր է, Հովաներուն հետ հաղորդակցութեան մէջ գտնուած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Շարաթ մը ետքը Պ. Ուոլլըր դատուեցաւ զինուորական ատեանի առջեւ, ու երկու ժամու դատավարութենէն ետքը դատապարտեցաւ 20 ամեայ բանտարկութեան։ Դատապարտեցաւ առանց վկայներ լսուելու, լոկ թուղթերու վրայ, որք ըստ մեծի մասին պատերազմէն առաջ գրուած էին։ Ամբաստանութիւնն հիմնուած էր Պ. Ուոլլըրի կողմէ իւր կնոջ ուղղուած նամակներու վրայ, զոր Ֆրանսացիք բացած կարդացած էին։ Թուղթերուն մէջ կար իմ մէկ յօդուածս ամերիկեան թերթի մը մէջ գրուած, որով կը քննադատէի Մատակաբարի Ֆրանսական զրաւումը։ Պ. Ուոլլըր նոյն յօդուածս թերթէն կարելով, իւր կնոջ զրկած էր։ Կար նաեւ 19 տարեկան Հովա պատանիի մը կողմէ առ Պ. Ուոլլըր նամակ մը, որով կը խնդրէր իւր հաշուոյն զանազան նիւթեր գնել. ընդ որս չորս բէվոլվըր։ Ահա՛ այս հիմանց վրայ դատապարտեցաւ Միացեալ Նահանգաց նախկին հիւպատոս մը։ Կրնաք երեւակայել թէ Պ. Ուոլլըր և ես ի՞նչ զգայինք երբ վճիռը լսեցինք՞։ բայց ի՞նչ կրնայինք ընել, ամերիկեան մարտանաւ չկար եղերքին մօտ։ Ամերիկեան հիւպատոսը ներկայ գտնուեցաւ դատարանին և ձեռքէն եկածն ըրաւ։ Եթէ ամերիկեան մարտանաւ մ'ըլլար, հիւպատոսն անուշտ կը պահանջէր որ հոն փոխադրուի Պ. Ուոլլըր։ Մարտ 25ին դատապարտեալը Ֆրանսական չոգենաւ մը դրուեցաւ և Փարիզ զրկուեցաւ։ Իւր խորթ որդին աքսորեցաւ. և իւր կին և զաւակներ խեղճ վիճակի մէջ թողուեցան։»

Պ. Ուոֆորտ Փարիզ գալով տեղեկացեր է որ դեսպանն ազգաւ բողոքագիր մը մատուցեր է Ֆրանսական կառավարութեան, յորմէ կը պահանջէ Պ. Ուոլլըրի արձակումն և մէկ միլիոն տալար կամ հինգ միլիոն ֆր.ի նիւթական հատուցում մը՝ անոր եղած զրկանքին համար։ Բայց ասոնք, դեսպանը կը պահանջէ որ Ֆրանսա ճանչէ Պ. Ուոլլըրի ունեցած իրաւունքն ի Մատակաբար Ֆոռ Տօֆէնի մօտ հանրային արտօնութեան մասին։ Ամերիկեան կառավարութիւնը նաեւ նախորդ հիւպատոսին ընտանիքն իւր ծախքով կը փոխադրէ Ամերիկա։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Տէյլի Թելէկրաֆ, Լորտ Սալիսբրիի արտաքին քաղաքականութեան վրայ խօսելով խմբագրականի մը մէջ, խորհուրդ կուտայ Ֆրանսայի հանգիստական ուղղութեան մը չհետեւելու.—«Ֆրանսայի և Անգլիոյ վարեմի հակառակութեան մէջ մէկ կէտ միայն փոխուած է այժմ, այն է՝ պայքարին վայրն. առաջ Հնդկաստան և Բանանա էր, հիմակ Ափրիկէ է։ Շարունակ աւելցնելով մեր մարտանաւերուն թիւն, և առանց վայրկեան մը դադրեցնելու մեր Ֆոլէն Օֆիսին ընթացքը, պէտք է արդեամբ ապացուցանենք Ֆրանսայի թէ ա՛րքան ալ փափաքող ըլլանք խաղաղաւէտ և բարեկամական ասպարէզին վրայ մրցելով շատանալու, բայց և այնպէս պատրաստ ենք և յօժարակամ յառաջ տանելու մեր աշխարհակալութեան ճակատագիրն, այս ԺԹ դարուն մէջ որպէս Ուոլֆի և Լորտ Բլոյվի դարուն մէջ (որք տիրեցին Հնդկաստանի,) նոյն ոգւով և ի հարկին նոյն նպատակներուն հասնելու համար։»

ԼՈՒՏՈՆԻ Լորտ Քաղաքապետը ծանոյց թէ առաջիկայ շաբթուն մէջ պաշտօնական այցելութեան պիտի երթայ Պորտօ՝ տեսնելու Արուեստահանդէսին առթիւ, որոյ գլխաւոր զարդն է գինեգործութիւնն։ Ի Փարիզ պիտի ներկայանայ Պ. Ֆելիքս Ֆոռի։ Պորտոյի մէջ պատրաստութիւնք եղած են արժանաւոր ընդունելութիւն մ'ընելու Լորտ քաղաքապետին։

ՄՈԼՈՐՆԵՈՒԹԻՒՆՔ. —Մարդ մը որոյ անունն ամենուն բերանն էր 25 տարի առաջ՝ ցայսօր ողջ առողջ ըլլալը նիս քաղաքէն լուր տրուեցաւ։ Այս է Պ. Շասբո, համանուն հռչակաւոր հրացանին հնարիչն։ Հիմակ այս մարդ պանդոկապետ է, և կ'ըսուի թէ գործը կարգին է։ Նաբոլէոն Գ. Կայսեր Բրուսիոյ դէմ պատերազմի յայտարարութիւն ընելէն առաջ, Պերլինի ֆիզնական դեսպանատունէն իրեն իմացուած էր թէ Գերմանիոյ բանակը ֆրանսականէն աւելի բազմամարդ և լաւ կազմակերպուած է։ Ասով հանդերձ Նարոլէոն Գ. իւր յոյսը դրած էր Շասբո հրացանին վրայ, որ իւր կարծեօք պիտի վերահաստատէր խանգարեալ հաւասարակշռութիւնն երկու բանակներու մէջ։ Զինաբոլէոն Գ. մոլեռեցնող եղաւ ուրեմն Պ. Շասբո, իւր հրացանով, որոյ վրայ Ֆրանսացիք մեծամեծ յոյսեր կը դնէին։ Գերմանք ասեղնաւոր հրացանով զինեալ էին, և ա՛չ մէկ Ֆրանսացի կը տարակուսէր Շասբոյի գերազանցութեան ասեղնաւորին վրայ։ Եւ յիրաւի. Շասբոյի գնդակներն աւելի հեռու կ'երթային, և 1870—71ի պատերազմին ժամանակ դիտուեցաւ որ Գերմանք կը զարնուէին կ'ինային երբ տակաւին Ֆրանսացիք ասեղնաւոր հրացանի գնդակին զարնելու կէտէն հեռի կը գտնուէին։ Բայց Շասբոն ալ այս անպատեհութիւնն ունէր որ շուտով կը տաքնար, և գործածումը կը դժուարանար, այնպէս որ կրնայ ըսուիլ թէ Ֆրանսացիք իրական առաւելութիւն մը չվայելեցին Շասբոյի գործածումէն։ 1870—71ի պատերազմէն ետքը Ֆրանսացիք կրա հրացանը գործածեցին, զոր քանի մը տարի առաջ թողուցին՝ նոր ժամանակաց ամենէն կատարելագործեալ հրացանը՝ Լրպէկն ընդունելով, որ անծուխ վառօդով գործածուող բազմահարուածեան մէ։

Պ. ՊԱՐԹԷԼՄԻ ՍԷՆԹ-ԻԼԷՐ իւր 91 դ տարին թեւակոխեց անցեալ երեքշաբթի։ 1805ին ծնած էր, ի Փարիզ. մանկութեան մէջ կորցոյս իւր հայր և մայր, և իւր մօրաքրոջ խնամքով մեծցաւ։ Երիտասարդութենէն ի վեր հաստատամիտ հանրապետական մը եղած է, բայց շատ բարեկամներ ունէր Միապետականաց մէջ։ Դպրոցէ ելնելուն փոքրիկ ապրուստ մը շահեցաւ իբրեւ կրտսեր լրաբեր Երեսի. Ժողովոյ մէջ, յետոյ տարեկան 200 ֆրանքով գրպարի պաշտօն մը ձեռք ձգեց երմտական նախարարութեան մէջ։ Այս պաշտօնին ամենամեծ առաւելութիւնն այն էր որ ձմեռը տաքուկ տեղեակ մը կը հայթայթէր իրեն։ Որովհետեւ իւր կառավարական պաշտօն թեթեւ էր, շարունակեց գրել լրագրաց մէջ. ուստ յուսնարէն, սիրահարեցաւ Արիստոտելի, և այնքան կարդաց անոր գործերն որ մէկ աչքն այն պատճառաւ կորցուս։ Վիքտոր Ռուզէն իմաստասէրին յանձնարարութեամբ. կառավարութիւնը ձրի տպարերց Պ. Սէնթ Իլեռի թարգմանութեան առաջին մասն Արիստոտելի գործոց։ Եօտ 14 տարուց ծառայութեան, երբ իւր թաշկի տարեկան 88 օսմ. ոսկւոյ բարձրացած էր, մեկնեցաւ երմտական պաշտօնատունէն, դասախօս ընտրեցաւ Քոլէժ տը Ֆռանսի համալսարանական կրթարանին, որոյ ապա տնօրէն եղաւ, բայց 1851ին կորցոյս այս պաշտօն, որովհետեւ չէր ընդունած ճաշի հրաւէր մը զոր իրեն ղրկած էր Լուի Նաբոլէոն։ Պ. Սէնթ-Իլեռ այս անբարոյական վարութիւնը գործած էր՝ իմացած ըլլալով թէ Լուի Նաբոլէոն ծանօթ պետական հարուածը կը պատրաստէր։ Հիմակ 90ամեայ ծերունին քաջողջ է, շատ ուրախ է որ իւր կեանքին կէսը գրաւոր աշխատութիւնն՝ Արիստոտելի թարգմանութիւնն՝ ի գլուխ հանեց անցեալ տարի, տպագրելով վերջին մասերն ալ։ Կանոնաւորապէս ներկայ է Մերակայսի նիստերուն, և իւր խոր ծերութեան գիտակցութիւնը պիտի չունենար կարծես եթէ չըլլար այն վարագոյրն որ տակաւ կ'իջնէ իւր երկրորդ աչքին վրայ։ Կ'ըսէ թէ այժի ա՛չ մէկ տարի կը հաւասարի մարդուած բարոյական այժին, անձնիշխանութեան, սակաւապիտութեան։ Ասոնց շնորհիւ իւր միտքն ունեցաւ բարոյական զօրութիւն, բարոյական առողջութիւն, զոր ինք կը գտանի միակ ամուր և տեւական հիմ մարմնական առողջութեան։

ԳԵՐՄԱՆ ԵՐԿՈՒ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, Զիմէնսի և անոր գործակցին ու բարեկամին Հէլմհոլցի արձանները պիտի կառուցուին Շարլոթենպուրկի (մերձ ի Պերլին) Արուեստագիտական Բարձրագոյն Վարժարանին հանդէպ, ինչպէս Հուսպրտ եղբարց արձանները կանգնեցան Պերլինի Համալսարանին հանդէպ։ Այս չորսն արդի գերմանական գիտութեան փառքերն են, ի մասին բնագիտութեան, բնագուծութեան, բնապատմութեան, հանքաբանութեան, մետաղագործութեան, են։ Պղոպատի կատարեալգործութիւնը մանաւանդ Զիմէնսի արդիւնքն է։

ԳԻՏԱԿԱՆ լրագիրք կը գուշակեն թէ վիմագրութեան քարերուն շատ չանցած պիտի յաջողուին բնապաղիզէ (aluminum) տպատակներ։ Ասոնք ամենէն մաքուր և պայծառ կերպիւ կ'արտագրեն սեւ թէ պատակ, ինչպէս և բազմագոյն. աւելի թեթեւ են և աւելի ածան, որով կը խոստանան նոր յառաջդիմութիւն մտցնել տպագրական արուեստին մէջ։ 125 սանտիմէտր երկայնքով և 95 սանտիմէտր լայնքով բնապաղիզէ տպատակը մէկ ու կէս քիլօ ծանրութիւն ունի միայն, մինչ նոյն տարածութեամբ վիմագրութեան քարը գոնէ երկու կարիւր քիլօ կը կշռէ։ Հիմա բնապաղիզէ այնպիսի տպատակի մը նիւթը կ'արժէ քիլոյին ութ մարք, մինչ նոյն չափով վիմագրութեան քարը մինչեւ 400 մարք կ'արժէ։ Նաեւ բնապաղիզէ տպատակը մէջոց կ'ընդունայ զանազան մամուլներու վրայ տպագրուելու, յորմէ ժամանակի մեծ խնայութիւն յառաջ կուգայ։

ՍԶԳ. ԿԵՂՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Տասներորդ պարէլզիան

1895 — 1896

Ազգ. Կեղր. Վարժարանի տասներորդ Տարեշրջանը պիտի սկսի յառաջիկայ սեպ. 14ին։ Աշակերտիկ փափաքողներ կրնան վարժարան ներկայանալ իրենց ծնողաց կամ պաշտպանին հետ, ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 21, ամեն օր մինչեւ կէս օր, եւ անուններն արձանագրել տալով հոն՝ տեղեկանալու համար։ 14—15

ԾԵՌԱԳԻՐ

ԿԱՇԴԻՆ, 30 Օգս.— Պիզմարք իշխան սեպտ. 5/17ին հոս պիտի գայ և «Գերմանիա» պանդոկը պիտի իջնէ, ջուրերը մտնելու համար։

ՈՒԱՇԻՆԿԻԼԼ.— Միսիոնարաց ջարդին համար բացուած քննութիւնը կը շարունակէ։ Տան Զինացիք արդէն մեղապարտ ճանչուած են՝ Բու-Զէնկի խռովութիւնները գրգռած ըլլալնուն համար։

ՓԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի թատերգակ Պ. Իբոլիտ Ռէման բէվոլվերի հարուածով մը ինքնասպան եղաւ գիշերայն ի Սէն Մանտէ։

ԱՑԱԶԻՕ (Բորքա).— Կղզւոյս գաւառային ընդհանուր ժողովոյն ընտրութեանց առթիւ վեց ծագած ըլլալով, ատրճանակով մեռամարտեցան Պ. Պէնէտէդի և Տքդ. Ակեսանորի, որ մեռաւ։

ՓԱՐԻԶ, 29. — Հանրապետութեան նախագահն հոս հասաւ։ ընդունեց Ցուլնաստանի թագաւորին այցելութիւնը։ Տեսակցութիւնը շատ սիրալիր եղաւ։ Պ. Ֆոռ անմիջապէս փոխադարձ այցելութիւն տուաւ թագաւորին։

—Ֆրանսայի զինուորական կցորդը նոր կայ պիտի չգտնուի գերմանական մեծ ռազմախրճիներուն։

ՄԱՏՐԻՏ, 20.—Վաչտ մը զօրք Մատրիտէն մեկնեցաւ Բուպա երթալու համար։ Փողոցները խանդաւառ ցոյցեր բրաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Պատրիարքարանի Ցայտարարութեան համեմատ, այս առաւօտ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք կատարուեցան Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը ժամ 3 1/2ին Պատրիարքարանէն իջաւ ի Մայր Եկեղեցի որ լուսազարդուած էր պատշաճապէս ու ժողովրդեան բազմութեամբ լեցուած։

Եկեղեցական դասէն ներկայ էին Ամեն. Տ. Գրիգորիս Սրբազան Ալէքսանեան, Գեր. Բարթողիմէոս եպիսկոպոս, Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրը, կրօնական և քաղաքական ժողովոյ անդամք, Տեսուչ խորհուրդք, քարոզիչ վարդապետներ, Միացեալ ընկերութեանց տնօրէնը և ուրիշ ազգայինք։

Ս. Պատրիարք Հայրը խնամատարեալ քարոզ մը խօսեցաւ, զոր աւարտեց՝ օրհնելով օսմանեան Գահն ու բարեմաղթութիւններ ընելով Օգոստափառ Սուլթանին կենաց համար։

Բոլոր ներկայք ձայնակցեցան այս բարեմաղթութեանց։

* * *

Ժամ 4 1/2ին, Ս. Պատրիարք Հայրն, ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի գործակատար Փրէնկեան Աբրահամ էֆէնտիի, կայս. պալատ գնաց ի շնորհաւորութիւն։

Ի դարձին կայս. պալատէ, Ն. Ամենապատուութիւն Ղալաթիոյ ժողովարանը պիտի գայ և իրիկուան կողմ Օրթագիւղ պիտի երթայ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն վաղը հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ Օրթագիւղի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն մէջ, որոյ տօնախմբութիւնն է։

Խառն ժողովը իր չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ հետեւեալ որոշումները տուած է.

Պրուսայի այցելու հովիւ Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս գաւառական ընդհանուր և կրօնական ու քաղաքական ժողովներու ընտրութիւնները կատարել տալով՝ տեղեկագիրը յուղարկած էր։

Ժողովը այդ ընտրութիւններուն ըստ օրինի կատարուած ըլլալը ստուգելով՝ Նորակազմ ժողովները հաստատեց, եւ որովհետեւ Պրուսայի Առաջնորդ Տ. Բարթուղիմէոս եպիսկոպոս գիր մը ուղղելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ծանուցած էր որ առ այժմ, տկարութեան պատճառաւ մանաւանդ, չի կրնար առաջնորդական պաշտօն վարել, ժողովը որոշեց նոյն գիրը հաղորդել Տ. Հմայեակ եպիսկոպոսին ի գիտութիւն։ Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս պաշտօն ունէր նաեւ կարգադրելու առաջնորդական խնդիրը։

Երգնկայի կրօնական և քաղաքական ժողովները իրենց պաշտօնավարութեան շրջանը լրացուցած և նոր ընտրութեամբ վերակազմուած ըլլալով, ժողովը ուշադրութեան առաւ ընտրութեանց տեղեկագիրը, որ զրկուած էր, և ստուգելով կատարուած ընտրութեանց օրինաւորութիւնը, հաստատեց Նորակազմ ժողովները իրենց պաշտօնին մէջ։

Գասմամունիի թաղական խորհրդոյ հրաժարման պատճառաւ նոր ընտրութիւն կատարուած և տեղեկագիրը ընդունուած էր տեղւոյն Տ. Աստուածատուր քահանային և ընտրական ժողովին անդամներուն ստորագրութեամբ, լրացուցուելով նախորդ տեղեկագրին թերութիւնները։

Որովհետեւ Գասմամունիի թաղական խորհրդոյ ընտրութիւնը վարչական նախորդ որոշման մը համաձայն կեդրոնէն կը հաստատուի, ժողովը նոր կատարողութեան առաւ տեղեկագիրը եւ օրինաւոր գտնելով կատարուած ընտրութիւնը, հաստատեց Նորընտիր թաղական խորհրդոյ պաշտօնը։

Սրվագի Առաջնորդ Տ. Պետրոս եպիսկոպոսին մէկ յայտագրէն տեղեկանալով որ գաւառական ընդհանուր ժողովը լուծեալ վիճակի մէջ կը գտնուի, որոշեց հրահանգ տալ Առաջնորդին՝ նոր ընտրութիւն կատարել տալով վերակազմելու նոյն ժողովը։

Հալէպի գաւառական ընդհանուր, կրօնական և քաղաքական ժողովները կազմաւորուած վիճակի մէջ ըլլալով՝ նոր ընտրութիւն կատարուած և արդիւնքը տեղեկագրուած էր։

Ժողովը քննելով տեղեկագիրը՝ թերի գտաւ զայն և որոշեց թերութիւնները լրացնել տալ։

Պէշիկթաշի թաղական խորհրդոյ նոր ընտրութեան համար անցեալ կիրակի քուէարկութիւն կատարուելով, 472 ընտրողներէն 296 անձինք մասնակցեցան, և քուէից բացարձակ առաւելութեամբ թաղական խորհրդոյ անդամ ընտրուեցան՝

1. Զինոբ էֆ. Հիսարլեան 211 քուէ
2. Յովհաննէս » Այալրմեան 210 »
3. Յարութիւն » Սամանճեան 203 »
4. Բարսեղ » Կիւլպէնկեան 181 »

Մնացեալ հինգ անդամոց ընտրութեան համար երկրորդ քուէարկութիւն պիտի կատարուի վաղը՝ հաւասարական առաւելութեամբ քուէ ստացող տասն անձանց վրայ որք են.

1. Տրդատ պէյ Տատեան 147 քուէ
2. Գերասիմ էֆ. Կիւմիւշեան 116 »
3. Կարապետ » Եավրուեան 110 »
4. Յովհաննէս » Կիւմիւեան 110 »
5. Նշան » Տիրէնճեան 110 »
6. Մարտիկ » Շիրինեան 105 »
7. Յակոբ » Այճեան 98 »
8. Մելիք » Պէյլիկճեան 86 »
9. Յովհաննէս » Կ. Կիւմիւեան 76 »
10. Յովհաննէս » Սամանճեան 68 »

Քուէները պիտի ընդունուին առաւօտեան ժամը 12էն մինչ 4, և անմիջապէս յետոյ պիտի սկսի քուէկհամարը։

Պէշիկթաշ և Լուսաւորչեան երկոտ վարժարանց վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի օգոստոս 21. իսկ դասախօսութիւնք կը սկսին սեպտեմբեր 4/16 երկուշաբթի օր։

Պատ. ծնողք և պաշտպանք կը հրաւիրուին յառաջիկայ երկուշաբթի օրէն սկսեալ ամեն առաւօտ ներկայանալ ի Մայր վարժարան և ստանալ իւրեանց զաւակաց ընդունելութեան տոմսը։

(Կնէթ Հոգաբարձութիւն)

18/30 օգոստ. 95

Գումգապու

ՀԵՌԻՆ ՀՂԻՐՆԵՐ

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Այսօր, Վեհ. Ապտ-իւլ-Համիտ կայսեր գահակալութեան քսանեւորդ տարեդարձն ըլլալով, պաշտօնի վայր գրտնուող ու անպաշտօն նախարարք և կրօնական, զինուորական ու քաղաքային բարձրաստիճան բոլոր պաշտօնատարք ինչպէս նաեւ հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերն և դեսպանատանց առաջին թարգմանք կայս. պալատ կերթան իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։

* * *

Եգիպտոսի Խտիվ Բարձր. Ապպաս փաշա այսօր կայս. պալատ կերթայ իր շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։

* * *

Մեքքէի Էմիրը, Եգիպտոսի օսմանեան արտասովոր պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշա, բոլոր կուսակալք, զօրաբանակաց հրամանատարներն և օտար տէրութեանց քով գտնուող օսմանեան դեսպանները շնորհաւորական հեռագրեր ուղղած են ի կայս. պալատ։

* * *

Եւրոպական Վեհապետք և Պարսից Շահը շնորհաւորական հեռագրեր ուղղած են առ Վեհ. Սուլթան։

* * *

Վեհ. Սուլթանը հրամայած է որ, իր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, ազատ արձակուին զինուորական ու ոչ-զինուորական այն բանտարկեալներն որք աւարտած են իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը։ Կայս. սոյն իրատէն այսօր պիտի գործադրուի։

* * *

Համազգային Անկեկանոցին բացումն այսօր պիտի կատարուի հանդիսաւոր կերպով։ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ սենեկապետ Էմին պէյ առջի օրը նոյն շէնքը գնաց և բոլոր մասերն աչքէ անցուց։

* * *

Այսօր, Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Պոլսոյ, Բերայի ու Ղալաթիոյ հանրային ու մասնաւորաց հաստատութիւններ, նաւահանգիստին մէջ գտնուող օսմանեան ու օտար բոլոր նաւերը ինչպէս նաեւ Ասկեղջիւրի մէջ գտնուող օսմանեան մարտանաւք դրօշներով զարդարուած են։

Այս դիշեր մայրաքաղաքիս ամէն կողմերը շքեղ լուսավառութիւնք պիտի կատարուին, որու համար արդէն շաբաթներէ ի վեր մեծամեծ պատրաստութիւնք կը տեսնուէին։

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երեկ Համիտէ մզկիթին մէջ։ Միջօրէին, Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած դեսպ այդ մզկիթը։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն ուրբաթու աղօթքը կատարեց և յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին պարսկական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, պելճիական դեսպանը, ամերիկեան դեսպանատան առաջին թարգմանը, ռուսական դեսպանատան երկրորդ քարտուղարը՝ մէկ քանի հիւրերով, պուլկարական զորձակատար Պ. Տիմիթրօֆ, Ցունաստանի թագաւորին պալատան տնօրէն Պ. Միխել Բարարիկօբուլօ ու քսրը, հոլանդական փոխ-հիւպատոսը, Ֆրանսական դեսպանատան գինուորական կցորդը, ռումանական Էլէկտրէլ մարտանաւուն հրամանատարն ու սպայք և հարիւր քսանը հինգ չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Բարձր. Մեծ-Եպիսկոպոսը և Արտաքին գործոց Վեհմ. Նախարարը հինգշաբթի օրը կայս. պալատ գնալով շատ ուշ գացին Բ. Դուռը։

Անգլիական ու աւստրիական դեսպանները և ուրիշ մէկ քանի դեսպաններ նոյն օրը Բ. Դուռը կը գտնուէին, Բարձր. Մեծ-Եպիսկոպոսին ու Արտաքին գործոց Վեհմ. Նախարարին հետ տեսակցելու համար։

ԽՏԻՎ Ապպաս փաշա, որ առջի օրը Մեծ Կղզի գացած էր Սոֆա էլ Պոհր յոգնելուով, նոյն գիշերը Պէպէք վերադարձաւ։

«ՍԹԱՄՊՈՒԼ», լրագիրն, որ գաղարման դատապարտուած էր, երեկ սկսաւ վերստին հրատարակուիլ։

Պ. ՌԷՐԻԹԼԷՍ ԶԱՐԻԹի հարիւր ոսկի նուիրած է Բերայ յոյն տիկնանց բարեգործական ընկերութեան, որ շնորհակալութեան գիր մը ուղղած է անոր։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ նախորդ ընդհանուր հիւպատոս Լէօնառ Սթարցէնսքի կոմսն, որ կանչեցի աւստրիական դեսպանատան խորհրդական կարգուած է, առջի օրը իր կնոջը հետ մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Նելիտոֆ իր քրոջը հետ Բելգրատ պահականաւով երեկ առաւօտ Մեծ Կղզի գնաց և այս իրիկուն Պէյօղլուքէրէ պիտի դառնայ։

ՊԼՈՒՆԴ ՓԱՇԱ. —Կայս. պատուակալ թիկնապահ Ֆէրիդ Պլունդ փաշայի պաշտօնավարութեան պայմանագրութիւնը պիտի վերանորոգուի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Այսրնէն օգոստոս 14 թուականաւ կը գրուի թէ նահանգին ներսերը ցնցմունք կը շարունակեն։

Եէնիբազարի մէջ գետինը ճեղքուեր է, անկից անցնող ուղտեր մէջը խնկեր են։ Գիւղացիք մեծ ջանքերով ազատեր են զանոնք։

Քէմէրի մէջ առջի ուրբաթ օրուան ցրնցումէն երկու տուներ փլեր են։ Ումուրլուի և Իմանքէօյի մէջ ցնցումները կը շարունակուին։ Ումուրլուի մէջ լեռներն հողի և քարի կոյտեր գլորած են գաւառին մէջ։ Գիւղացիներու մէջ մասը քաղաք դառնալով սկսած է զբաղիլ իր գործերով։ Միւս մասը

նատելի երկաթուղիով, որոյնուած է որ Ինէօնիի ու Կէյվէի ինչպէս նաեւ այս երկու տեղերու մէջտեղը գտնուած կայարաններէն կառախումբերն ուղեւոր չընդունին. միայն ապրանքներն անցնին. նոյնպէս ընդունուին կ. Պոլսէն գացող ուղեւորներու։

Մինչդամայն հաւանական նկատուած թէ երտէքի կողմէն՝ Էմիր Ալիի և Իպսիտի ծովախորշին մէջ Գարամուսալի նաւամատոյցները կրնան ելք մը ըլլալ Պրուսայի ուղեւորաց փախչելուն, ուստի որոշուած է որ տեղական ոստիկանութիւնը խիստ հսկողութիւն կատարէ, որպէս զի Պրուսայէն այդ կողմերն ուղեւորներ չկարենան գալ ու մաքուր տեղերն չկրնան ելլել։

—Օգոստոս 16էն 17, Հալէպի քոլերայէ երկու դէպք պատահած է, որոց մին մահացու. առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է։ Ուրֆայի մէջ երկու դէպք։ Պիրէճիկի մէջ չորս դէպք ու մէկ մահ։

Օգոստոս 16ին Ասալիսի մէջ երկու դէպք, որոց մին մահացու։

—Խարբերդի Հիւսնիմանսուր գաւառակի Գուրը գիւղին մէջ օգոստոս 15էն 16, առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Օգոստոս 16էն 17, Տիարպէքիրի մէջ չորս դէպք և առաջուան բռնուածներէն տասնըմեկը մահ։ Օգոստոս 15էն 16, Սեւերեկի մէջ տասնըմէկ դէպք։ Հազրօ գիւղաքաղաքին մէջ առաջուան բռնուածներէն երկու մահ։

ՖԷՍԽԱՆԷԻ ու գինուորականաց հագուստներու պատրաստութեանը յատուկ կերպասներու գործարանին համար բառասուն աղքատ տղաքներ ընդունուած են՝ նոյն գործարանին մէջ արհեստ ուսանելու համար։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանն առջի օրը Պէյոյիքտէրէի ամբարանոցին մէջ ոեղան մը տուաւ ի պատիւ Էլէոդորէի ու Մէրքէֆ մարտանաւերու սպայից։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ չոգենաւային Բաբաեանի ընկերութեան Բալշ չոգենաւը, որ Օսմանէն կուգար, երէկ առաւու Կէօքսուի առջեւ խրեցաւ, սակայն նաւաձիգ չոգենաւ մը զրկուեցաւ, որ յաջողեցաւ ազատել զայն։

ՍԷԼԱՆԻԿի մէջ երկաթուղոյ երկու արկածներ պատահած են, մին օգոստոս 1ին և միւսը՝ 8ին։ Երկու տղաքներ 12 տարեկան, որոց մին խուլ-համր, կառախումբին տակ մնալով ծանր վերքեր ստացած են։

—Սէլանիկի Թրամուէյի կառքերէ մին ալ եօթը տարեկան հրեայ աղջկան մը վրայէն անցեր է։ Աղջիկը անմիջապէս մեռեր է։

ՀԵՄԵԼԱՆԻԻ ՄՐՑՈՒՄ. — Վաղը, ի Թարապիա, Սըմիրը Բալսի դարաստանին մէջ հեծելանիւի մրցում մը պիտի կատարուի, որուն համար Օսմ. Պանքին ընդհանուր տնօրէն Սըը Էտկար Վիսնըդ և այլք կարեւոր գումարներով գրաւի մուած են։ Ցառաջիկայ շաբթու ալ գիշեր ատեն մրցում մը պիտի կատարուի։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ երկրագործական վարժարանէն այս տարի ինը ուսանողներ չրջանաւարտ եղած են և վկայական պիտի ստանան։ Ասոնց մէկ քանին Հալեպլրի երկրագործական բարձրագոյն վարժարանը պիտի ընդունուին իրենց ուսումը կատարելագործելու համար։

ԷՏԻՐՆԷի Պապէսկի գաւառակին մէջ անցեալները պատահած հրդեհին պատճառած վնասը 3500 ոսկւոյ չափ կը հաշուուի։

ՄՕՏԱՅի առջեւ այսօր առագաստաւոր դրօսանաւերու մրցում մը պիտի կատարուի։

Ա Զ Դ

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՓԱՐԻՃԷԻ

Այս գիշեր չոգենաւային հետեւեալ երթեւեկութիւնը պիտի կատարուին՝ դիտելու համար այն լուսավառութիւններն, որք պիտի կատարուին Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ՄԵԿՆՈՒՄ

Ժամ 1, թիւ 17. — Սկիւտար, Պէյլերպէյ, Արնաւուտքէօյ, Պէպէք, Բուսմէլի Հիսար, Էմիրկէն, Պէյոյիքտէրէ և Մէսարպրունը։ Ժամ 3.30ին Մէսարպրունէն վերադարձ ի Կամուրջ, միեւնոյն նաւամատոյցներուն մօտենալով։

Ժամ 1, թիւ 27. — (Կառաքարձ չոգենաւ) Սկիւտարէն կամուրջ և անկից Պէպէք, ուր բացերը պիտի կենայ ժամանակ մը և ժամ 4ին Սկիւտար պիտի վերադառնայ կամուրջին ալ մօտենալով։

Ժամ 1.45, թիւ 18. — Պէյոյիքտէրէ, Մէսարպրունը։ Ժամ 4ին վերադարձ ի կամուրջ։

ՎԵՐԻՆ ՎԱՍՓՈՐԵՆ Ի ՍԷՐԱՅ ՊՈՐՈՒՆԸ

Ժամ 12.45, թիւ 39.—Մէսարպրունը, Պէյքօզ, Փաշա Պահչէ, Զուպուքը, Դանլըճա և Անատօլու Հիսար։ Սէրայպրունի առջեւ պիտի կենայ և ժամ 4ին Մէսարպրունը պիտի վերադառնայ, միեւնոյն նաւամատոյցները հանդիպելով։

Ժամ 1, թիւ 40.—Եէնիմահալլէ, Մէսարպրունը, Պէյոյիքտէրէ, Թարապիա, Եէնիքէյ և Էմիրկէն։ Սարայբուրնի առջեւ կենալէ յետոյ ժամ 4ին Եէնիմահալլէ պիտի դառնայ, նոյն նաւամատոյցներուն մօտենալով։

Այս չոգենաւը թէ՛ իջնելու և թէ ելնելու ատեն Պէպէքի բացերը պահ մը պիտի կենան։

ՑՈՄՍԱԿԱՑ ԳԻՆԵՐԸ. — Տասը դրուշ երթ ու դարձի համար։ Ա. կարգի համար չորս դրուշ աւելի։ Տղաքներէն կէս տոմսակ պիտի առնուի։

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՑՈՑՑ ՄԸ

Թէ խղճմտիտ ուսուցիչ մը ինչ կ'արժէ գաւառացի ազգայնոց երախտագէտ սրտերու մէջ, ասոր մէկ հոյակապ ապացոյցը տուին երէկ Ֆէնէսէ-Էվէրէկի պրոբեսակ պանդուխտ ազգայինք միահաղոյն ներկայ գտնուելով ողբացեալ Մէօրիւքեան տիկնոջ յուղարկաւորութեան հանդէսին, իրենց արտասուքը խառնելով վշտակիր ամուսնոյն աղի արտասուաց և ի դիմաց Ֆէնէսէի հայ ուսանող մանկութեան դնելով պակ մը ի նշան անմոռանալի երախտագիտութեան։

Այս երախտագիտական ցոյցը մեծ տրպաւորութիւն ըրաւ ներկայ Պոլսեցի յուղարկաւորաց վրայ, որոց իրաւամբ մտածել տուաւ թէ՝ ճշմարիտ ուսուցիչ մը կըրցեր է իր պաշտօնավարած տեղւոյն ազգայնոց սրտին մէջ դնել պարտուց և իրաւանց գիտակցութիւնը և իբր հետեւանք երախտագիտական ազնիւ զգացումն իրենց բարերարաց նկատմամբ։

Համբարձում էֆ. Ամատունի ուսման և կրթութեան սերմը ցանած, իսկ ողբացեալ Տիկին Մէօրիւքեան բարեկրթութեան և առաքինութեան կենդանի տիպար մը եղած է Ֆէնէսէի ազգայնոց մէջ, որոնք լալով կը յիշէին նորա ընտիր ընտիր ձիրքերը, մենք մեր հիացումը յայտնելով չենք կրնար չնորհակալ չըլլալ Ֆէնէսէցւոց երախտագիտական այս ազնիւ զգացմանց համար։

Պոլսէցի յ—ղարիկա—որի ոմանք

1895 Օգոստ. 18

Կ. Պոլիս

ԴԱՏԱԿԱՆ

Գումգաբու բնակող կոշկավաճառ Յովսէփ էֆ. Փափագեանի կինը Տիկին Մէնեսուհի կասկածելով որ ամուսինը յարաբերութիւններ ունի աղջկան մը հետ, զոր երկու տարի առաջ որդեգրած էր, Պոլսոյ Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազին դիմելով, պատժական դատեր բացած էր ամուսնոյն դէմ։ Հարկ կը համարինք այդ դատերու տեսակին ու քանակին և յետքնոսքեան ձեռք բերուած արդեանցը վրայ տեղեկութիւն հայոցրդել։

Տիկին Մէնեսուհի կողմէ բացուած առաջին դատը սա է թէ ամուսինը՝ Յովսէփ էֆ. Փափագեան, ապօրէն յարաբերութիւններ ունեցած է որդեգիր աղջկանը հետ. երկրորդ՝ թէ այդ ապօրէն յարաբերութենէ յառաջ եկած պէտք մը մղած է ամուսինը թոյն խառնել իր խմած դեղին մէջ՝ թունաւորելու մտօք. չորրորդ՝ թէ երբ այդ դատերուն վրայ բանտարկուած էր, վերոյիշեալ աղջիկն և ուրիշներ ուղած են կրակ ձգել՝ տանը մէջ գտնուած և Տիկին Մէնեսուհի սեփական կարասիներն այրելու համար. չորրորդ՝ թէ ամուսինն և ուրիշ մը զինքը ծեծած են։

Մեզ կը հաղորդեն թէ այդ դատեր միացուելով և Պոլսոյ հարցաքննիչ դատաւորաց պաշտօնատան մէջ քննութիւն կատարուելով, 6 հոկտ. 1310 թուական և 4765 թիւ որոշմագիր մը պատրաստուեր է որոյ համեմատ բողոքարկուին չորս դատերն անհիմն են, հետեւեալ կերպով. «առաջին դատով բողոքած էր թէ իր ամուսին ապօրէն յարաբերութիւններ ունեցած է որդեգիր աղջկանը հետ և մէկ քանի զաւակներ ծնած է. աղջիկը ձեռնհաս պաշտօնատան մէջ ըստ օրէնի քննուելով հաստատուեր է թէ տակաւին կոյս է. երկրորդով յայտնարած էր թէ իր դեղին մէջ թոյն խառնած է. այդ դեղ բժշկական վարժարանին մէջ տարրալուծուեր ու հաստատուեր է թէ բնաւ թոյն չպարունակեր։ Իսկ գալով հրձիգութեան և ծեծի դատերուն, ասոնք հաստատող ոչ է ապացոյց չէ տեսնուեր. ուստի այդ թուականին ամենուն նկատմամբ ալ դատաստան տեղի չունենալու որոշում տրուած է։»

Կը լսենք թէ Տիկին Մէնեսուհի տեսնելով թէ չէ կարողացած չահիլ իր դատը այժմ Պատրիարքարան դիմելով մէկ քանի տեսակ դատեր բացեր է իր ամուսնոյն՝ Յովսէփ էֆէնտիի դէմ։

ԳԻՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՒՏՈՒԵԼԻՔ ՄԻՋԱՏՆԵՐ

Ամեն բան ճաշակի հետ կապակցութիւն ունի։ Լաւ մը խորհելով այս բանին վրայ, սպիտակ որդ մը կամ մարախ մը որ միմիայն բուսական նիւթով կը սնանի, սննդական տեսակէտով այնքան տհաճելի պէտք չէ ըլլայ որքան գորտը որ կենդանի որսեր կուտէ, որքան գիտեմ՝ոյց սիրելի եղող խեցգետինը որ ապականուած մսով կը սնանի և վերջապէս թիւնիկը որ ծովու մէջ նետուած ատոիզութիւնները և դիակները կուտէ։ Կարծեմ, եթէ աշխարհս հարստութիւնը իսկ ստացած ըլլայինք՝ պակ մը տգրուկ չէինք ուտեր, այն կերակուրը որ ամեն օր ձաբոնի իշխանաց սեղաններուն վրայ կը տեսնուի. բայց ոստրէն աւելի օր ուրախութեամբ կուտենք։ Այո՛, դարձեալ ամեն ճաշակ բնութեան մէջն է, և սնուցման այնքան կարեւոր եղող այս խնդրոյն ալ կը վերաբերի, այն սնունդին որ առանց հակասական ըլլալու կենաց ամենէն անդիմադրելի պէտքն է. այն որ կը լուծնէ ամենէն յանդուգն կրքերը. և ինչքան կը վերաբերի սննդառման՝ իրաւամբ կ'ըսենք՝ թէ սովորութիւնն ամենէն մեծ դերը կը կատարէ։ Որքաններ տեսնուած որ երբէք ոստրէ չուտելով, այս թուլամորթին ներկայութեան առջեւ տհաճութիւն արտայայտուլու ձեւեր կառնեն և որ իրենց առաջին հակակրութեան յաղթելով՝ այդ ուտելիքին սոսկալի սիրահարը կըլլան։ Իսալիոյ մէջ, ուր նապատակի համար հակակրութիւն կայ ամենուրեք, գորտը մեծ յարգ ունի։ Անգլիացիք որ չեն կրնար ընդունիլ թէ գորտ կուտուի, ապուրի խնայքը կրնայի մսով չե՞ն ըներ։ Դարձեալ ամեն բան ճաշակի կը վերաբերի և երբէք տարօրինակ կարծելու պատճառ մը չիկայ երբ կը տեսնենք թէ ժողովուրդներէն ոմանք իրենց կերակուրին մէջ քանի մը տեսակ միջատներ կը մտցնեն։ Այս ուսուելիք միջատներուն վրայ է որ կուզենք խօսիլ հոս, որովհետեւ չը մոռնանք ըսել թէ այս միջատները ամենէն մաքուրներն են, ամենէն առողջապահիկն և թէ լաւագոյն սնունդի արդիւնքն ունին քան թէ կարգ մը ուրիշ կենդանիներ որ ամենէն բարձրը գասուած են ուտուելիք անասնոց աստիճանին մէջ. ինչպէս խոզը որ իր պատահած ամեն աղտոտութիւններուն համը կառնէ։

Հռովմայեցիք, Պլինիոսի ժամանակ, ատոյգ է թէ փափուկ անձեր էին սակայն և այնպէս կուտէին մեծ թրթուրներ (larve) որք քանի մը տեսակ ծառերու մէջ կապրին։ Այս միջատը գէօխ—ս (cossus) անունը կը կրէր և մէջը բնակած ծառին ալիւրացեալ փոշիովը կը սնանէր։

Այժմու հեղինակները բուսական կ'աշխատին դեռ հասկնալու համար թէ ի՞նչ էր նախնեաց կերած ճշմարիտ գէօխ—սը. այս անուամբ նշանակուած թրթուրը ստուգապէս չէր այն որ փայտ կրծողներէն է և որ կը գտնուի միայն մեծ կենձիներու և կաղնիներու մէջ. սակայն Պլինոս կըսէ թէ կատարեալ միջատը որ ծնունդ կուտար թրթուրին՝ երկայն շարժուն եղջիւրներ ունէր. մինչդեռ փայտ կրծող գէօխ—սը թիթեռնիկ մըն է որ ընդհակառակը շատ կարճ շարժուն եղջիւրներ ունի։ Հաւանական է թէ գէօխ—սը զոր հռովմայեցիք կուտէին գեղեցիկ պատենաթեւն (coléoptère) է որ ճանչցուած է գէՔրէֆէօրն հէրօս (cerambix heros) անուամբ։ Այս թրթուրը երեք չորս տարի կապրի հին կաղնիներու մէջ՝ ուր շատ մը ծակեր կը բանայ։ Զափահաս եղած ատենը 8 հարիւրորդամեթր լայնութիւն ու մատի երկայնութիւն ունի։ Ճիշդ այս անուամբ կենդանին՝ մեր անտառներուն պատուհասը կը նկատուի։

Արդ Հռովմայեցիք որ վերջին աստիճան գինեմոլ ըլլալով հրճուանօք կուտէին այս մեծ և հիւթեղ թրթուրը, ինչո՞ւ համար տարօրինակ պիտի գտնենք թէ այսօր Մատակաբարի ժողովուրդը շերամին խորոված սքանչելի կերակրոյ տեղ կը բռնէ։ Մովային քանի մը սպայեր ուտելու հետաքրքրութիւն ունեցած և զայն շատ լաւ գտնողներուն առաջինն են։

Նմանապէս շատ մը ճամբորդներ կերած են արմաւեակի որդը (calaudra palmarum), զոր Անդիլեան կղզեաց մէջ փոքր տափկոցի մէջ կը խորովեն և այնպէս կը կարծուի թէ երկրին մեծ ճաշերուն լաւագոյն պնակները կը կազմէ։

Բանի մը տարի առաջ մենք մեր ականջովը իմացանք, ոչ թէ Անդիլեան կղզեաց մէջ, այլ նոյն իսկ Ֆրանսայի մէջ թէ մեր բարեկամներէն մին առանց կանխամտածութեան կերած է տասներկու հատ ջորեակ որդէ (larve du hanneton) բաղկացեալ պնակ մը կերակուր զոր կարգի մէջ խորոված տուած էր ալիւրի մէջ լաւ մը թաթխելէ յետոյ. և ստուգիւ այս նոր տեսակ կարկանդակը սքանչելի ոսկւոյ գոյն մ'ունենալով չատ ախորժելի հոտ մը կը բուրէր...

Իբր յիշատակ պիտի պաշտպանենք միմիայն Զինացիները որք հոտած մսի որդեր կամ ճանճի թրթուրներ գանազան համեմներով եփած կուտեն և Ափրիկէի մէկ քանիներն ալ պարզապէս կուտեն ջորեակները զոր որաւաս համար բնիկներն իրենց ժամանակին մեծագոյն մասը կը վատնեն և ապա կուտեն անյագաբար...։

Դարձեալ ամեն ճաշակ բնութեան մէջն է... բայց գանք մարախներուն որ առանց հակասական ըլլալու դարձեալ ուտուելիք միջատներուն մէջ կարեւորագոյն տեղը կը բռնեն։

Մարախ ուտելու սովորութիւնը շատ հին է. այսօր շատ տեղերու մէջ անոր գործածութիւնը պահուած է։ Եկիրայեցիք շատ կը յարգէին այս միջատները. Աթինայեցիք այս մարախներուն հաւկիթով լեցուն եգերը կուտէին։

Եգիպտոս և Մարօք՝ մարախները չուներու մէջ կարգաւ չարուած են թելի վրայ. Պաղտատի մէջ վաճառականները օտար հիւրերու կը հրամցնեն եփուած և ուտելու պատրաստուած մարախներ։

Մարախները երբեմն ալ կը խաչեն եւ ապա կուտեն. ոտքերը և թեւերը հանելով կարագով կ'եփեն, երբեմն ալ պարզապէս աղելէ յետոյ՝ կրակի վրայ կը նետեն. առատապէս կը տեսնուի անոնցմէ Ասիոյ և Ափրիկէի հիւսիսային և կեդրոնական մեծ մասերուն հասարակաց շուկայներուն մէջ։

Անուանի խուզարկու Տօքթօր Լիվինկըսդը կը յայտնէ՝ թէ մարախները Ափրիկէի ժողովրդոց մեծ բարիք մը յառաջ կը բերեն շատ պարագայներու մէջ։ Խաչած մարախները անախորժ գտած է, բայց խորոված ներուն համար կ'ըսէ թէ ծովու լաւագոյն փոքր մարախներն են (langouste, գէոլիպէզ) և գրեթէ միեւնոյն համը ունին։

Նոյն ճանապարհորդը կը յայտնէ թէ այն աւերիչ սպիտակ մրջիւնները, որ մարախներէն նուազ վնասակար չեն, Ափրիկէի ժողովրդեան մեծագոյն մասին ուտելիքը կը կազմեն։ Նամանաւանդ հաւկիթներով լեցուն ասոնց էգերը որոց փորը մարմինին բաղդատմամբ հրկու հազար անգամ աւելի մեծ կըլայ և որ կը հասնի 25 հարիւրորդամեթր երկայնութեան, ընդհանրապէս ամենէն աւելի կը փնտռուին։

Անուանի խուզարկուն կը յայտնէ թէ Պոհիմեացիի մը այցելութեան երթալով՝ ի պատիւ իրեն ծիրանիի շաբաթեալ կարկանդակ մը ընդուներ է հետեւեալ կերպով։

«Կերա՞ծ էք սպիտակ մրջիւններ։

—Ոչ, ըսեր է Տօքթօրը։

Լաւ ուրեմն, կրկներ է միւսը, եթէ անոնցմէ հաւկիթով լեցուն քանի մը էգերը ուտէք՝ աւելի լաւագոյն բան մը ուտելու երբեք չպիտի փափաքիք։

Մ. Գ. ԶԻԹՃԵԱՆ

Ա. Զ. Դ

Պարտիզակի բարձրագոյն վարժարանի վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ սեպտ. 4ին (Ն. Տ.)։ Խնամակալութիւնը, վարժարանն աւելի գոհացուցիչ վիճակի մէջ դնելու նպատակաւ, թէ՛ հին և թէ նոր աշակերտաց համար տարեթոշակը 13էն 15 ոսկիի բարձրացուցած է։ Այս գումար հաստատելի է երկու ժամանակաւորապէս. 8 ոսկին՝ սեպտեմբերի սկիզբը կանխիկ, և 7ը՝ 96 յունվարի մէջ։ Քանի մը նոր աշակերտներ կրնանք ընդունիլ։ Մեզ աշակերտ զրկել փափաքող անձինք թէ՛ մասնավարներ հաստատելու և թէ աւելի տեղեկութիւն ընդունելու համար բարեհաճին դիմել առ Մր. Փիթ կամ առ Յովհաննէս էֆ. Գոնտայեան ի Պայպուրտ։

Հաւաս, Ամիրիգան խան, Ֆինճանճըար Եօղուչը։ Կրնան նաեւ մեզ դիմել ուղղակի։ Ո՛չ մի աշակերտ կրնայ ընդունուիլ առանց մասնավարի կանխիկ հատուցման։

Տնօրէն

Ռ. ԶԷՅՓՊԸՐՍ

Պարտիզակ, 95 Յուլիս 15/27

ՐՈՊԼԻՐԴ ԳՈԼԷՃ

Սոյն Գոլէճ, հաստատեալ կայսերական Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպեան ու Ամերիկեան նոյնօրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կազմ մը, որով կը կառավարուի։ Նաեւ ընտիր եւ յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Թուրքերէն, Գաղղերէն, Գերմաներէն, Յունարէն եւ Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի զրաւուն մը, իբր 8000 հատորներէ բաղկացեալ, երկրաբանական, հանրաբանական, կենդանաբանական եւ բուսաբանական հաւաքածոներ, եւ Բնագիտական, Տարրաբանական, Քիմիական եւ այլ բազմաթիւ գործիքներ։

Գոլէճին նպատակն է ժամանս իս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն զիմող երիտասարդաց, նոր տնօրէնութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար։

Բոպէրդ Գոլէճի մէջ աւանդեալ զրական եւ գիտական ուսմանց լեզուն Անգղիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իւր մայրենի լեզու եւ տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի եւ զարգացման համար գծեալ է ուսման կատարեալ ընթացք մը որուն պ ըտի հետեւիլ իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեանս քարաշէն եւ հոյակապ շէնքերն կառուցեալ են ի Բուռէլի-Հիսար, Վոսփորի եւրոպական կողմը զտնուող բերդերուն ետեւը ելող մը վրայ, որոյ գիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն եւ ամենէն առողջաբարն համարեալ է։

Գոլէճի յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 3/15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տեսչութիւն ինն որ ի Բուռէլի-Հիսար։ 367 13—24

ԱԶԳԱՅ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

1890ի 4 % բրիօրիթէ օսմ. պարտաթուղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ թիւ 10 կտրօնները 1895 սեպտ. 1/13էն սկսեալ ներկայացուելու են օսմ. կայս. պանքան թուագրեալ պարտքերներուն հետ, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2.30 յետմիջօրէի։

Ջնջուած պարտաթուղթերը ինչպէս նաեւ յետամնաց կտրօնները ներկայացուելու են նոյն թուականէն սկսեալ, երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, նոյն ժամերուն։

Ցանձնուած կտրօններուն և թուղթերուն փոխարէն ընկալագիր մը պիտի յանձնուի իրենց որ չրջաբերութենէն տան օր եռը ներկայացուելու է օսմ. կայս. Պանքան Ղալաթիա։ 2—5

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ

Այրի տիկին Զիմինակի, տէր և տնօրէն նախկին թղթավաճառանոցին, վիմագրատան, տպագրատան և այլն, հիմնեալ 1860ին Ղալաթիա, Եորկանճըար փողոց, թիւ 63, ուզելով առուտուրէ քաշուիլ առողջական պատճառներով, կը թողու վաճառաւորունն ապրանքներու բոլոր մթերքովը, ինչպէս նաեւ վիմագրութեան ու տպագրութեան գործանոցը ուր կատարեալ գործեալ մեքենաներ կան, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով, որք պիտի կարգադրուին երկուստեք հաւանութեամբ։

Բոլոր անոնց համար որոնք կը ճանչնան պատուաւորութիւնն այս հին տան և այն գիրքը զոր միշտ գրաւած է Կ. Պոլսոյ հրապարակի վրայ, գժուար չէ հասկնալ թէ ներկայացած առիթը օրքան աւէ։

Արդարեւ յայտնի է թէ Զիմինակի տան յանախորդներն յոյժ բազմաթիւ են և գլխաւորապէս կը բաղկանան մեծ վարչութիւններէ, սեղանաւորական հաստատութիւններէ, առեւտրական կարեւոր տուներէ և այլն։

Իսկապէս խնդիրն յոյժ բացառիկ կերպով նպաստաւոր գործի մը վրայ է, և մէկ հատիկ առիթ է լուրջ գնորդի մը համար։

Դիմել Թղթավաճառանոցը, այրի տիկին Զիմինակիի, Եորկանճըար փողոց, թիւ 63։ 5—8

Վակտրան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 19/31 Օգոստ. 1895

Պորան գոց է այսօր։

Երիտասարդ մը՝ վարժ տօմարակալութեան, հմուտ՝ հայերէն, ֆրանսերէն եւ Թուրքերէն լեզուաց, կը փափաքի վաճառատան մը մէջ պաշտօն ստանձնել։ 407 1—3

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱԴԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ

Հրատարակուեցան 34, 35, 36 եւ 37 թերթերը։ Վերջին թերթը կը հասնի մինչեւ Nappe բառը։

ԱՆՁԱՆՈՐԴԱԳԻՆ ՄԻԼԻ ՄԷՋԻՑ

Իւրաքանչիւր թերթը 20 փարայ

Դիմել ՊԱՂՏԱՍԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Պոլիս Սուլթան համամ փողոց թիւ 14

ԿԱՆԱՆԻՑ ԳԻՆԵՐԸ

ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԱՑ ՀԱՄԱՐ

	ԳԻՆ
1. Ա. Վարժութիւն Մանկանց	3 1/2
2. Բ. » »	5
3. Գ. » »	6
4. Տարրական Քերականութիւն	2
5. Լրացուցիչ Դասընթացք	3
6. Սկզբունք Համեմատական	2 1/2
7. Փոքր Բ. տպագրութիւն	1 1/2
8. Փունջ Գ. »	3
9. Երկրորդ Փունջ	6
10. Շարադրութիւն Բ. տպագրութիւն	3
11. Բառարան Շարադրութեան	7
12. Ընտրեալ Հայ լեզուի	2
13. Alphabet	2
14. Տարրական Ընթացք Կրօնի	2

Կը գտնուի ամեն գրավաճառի քով. կեդրոնատեղի՝ Թիւ 11 Գազասքէր-Խան։ 347 6—6

ՏՈՔԹ. Գ. ՇԵՐԻԹՃԻ

այս անգամ իւր ընկերութիւնը Մարզիֆիւդ, Մուհասէպէճի փողոց (իսկէլէ ճատտէ) Թիւ 35 տունն հաստատած ըլլալով, հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր ժամ 7—10 (Ք. Թ.) իւր ընակարանին մէջ. կը դարմանէ ամեն տեսակ ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւններ. յորեքշաբթի օրերը մրի։ 377 14—20

ԿՈՄԻՏԱՍ Ա. ՈՍԿԵԱՆ

ԱՌՁԵՌՆ ԲԱՌԱԳԻՐՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ—ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ

ՆՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (Տէկէտրդ)

ՈՒՂՂԵԱԼ ԵՒ ՅԱՌԵԼԵԱԼ

ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 50,000 ԲԱՌ, ՈՉ ԵՒՍԱՑԼՆ

Բազմաշխատ հեղինակին սոյն օգտակար գործը կը բովանդակէ հին եւ նոր հայերէնի գրեթէ բոլոր բառերէն զատ, գիտական եւ արուեստական բազմաթիւ բառեր, ոճեր եւ ասացուածներ հանդերձ իրենց Գաղղ. Քարգմանութեամբն։ Բառից զանազան առումները բացատրուած են բազմաթիւ օրինակօք։ Սոյն խնամեալ եւ յոյժ կարեւոր գործը ճշմարիտ առաջնորդ կրնայ ըլլալ ուսանողներու ի Գաղղիերէն լեզուի, ինչպէս նաեւ սոյն լեզուի ուսման պարապողներու առ հասարակ։

Գործոյն վերջը աւելցուած է գաղղիերէն լեզուի անկանոն եւ պակասաւոր բայից պարզ ժամանակներու մէկ ցանկն հանդերձ պիտանի եւ կարեւոր ծանօթութեամբք, որք մեծապէս պիտի օգնեն ուսանողին։

Էջ իբր 1000, ընտիր Թղթի վրայ մարուր եւ յստակ տպագրութեամբ եւ զօրաւոր կազմով, որք բառարանի մը համար գրեթէ նոյնքան գնահատելի են որքան պարունակութիւնը։

☞ Գին { Ջօրաւոր բառօրէնք կազմ 25 Դն. Լաքապատ 27, գեղեցիկ 32 »

Կեդրոնատեղին է Ե. Մաքրէոսեան Վաճառատունը, Թիւ 27 Ֆինճանճըար եօթուչու Կ. Պոլիս։ Կը գտնուի Պ. Պալենցի եւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով, ինչպէս նաեւ Բերա Մեծ փողոց Վ. Այսի եւ Գայլի գրատունները եւ Ղալաթիա Մահմուտիէ ճատտէսի Թիւ 42, Ռօմանա եւ Ընկ. Թղթավաճառանոցն։

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

Հաստատեալ 1870 թուականին Ղալաթիա, Նահանար փողոց

Կը ստանձնէ ամեն տեսակ տպագրական եւ վիմագրական գործեր. — Ամեն լեզուէ շրջաբերականներ, ցանկեր եւն. գիրամատչելի գներով։

ՄԱՇԱՏԱՑ	ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ
ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ	ՀԱՇՈՒԵՑՈՒՑԱԿ
ԱՑՑԱՔԱՐԵՐ	ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽՔ
ԳԻՐՔ	ՏՈՄՍԵՐ

Տպարանը բաց է ամեն օր. 6 | 10

ՏՈՔԹՕՐ Պ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՅԺ

Այս անգամ Իւսկիւտարէն Գալատա գիւղ Բէքմէզ Թարլասը Թիւ 16 տունը փոխադրուած ըլլալով հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կէս օրէ վերջը եւ կը դարմանէ ամեն տեսակ ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւններ։

Մասնաւորապէս ջղային եւ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւններն, նաեւ վերջերս Բոօֆէսէօր Տոքթ. Ռուի կողմանէ հնարուած Մէհրմով որ միշտ Թարմ կեղծով պատրաստ կը զտնուի՝ տղայոց կեղծմաշկ (զուշ պոշան)ի հիւանդութիւնները կը դարմանուին։

Նաթաթ օրերը կէս օրէ վերջը ձրի, երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերն կէս օրէ առաջ էրէն գիւղ Խոսրիկեան եւ Մաքսեան էֆէնտիներու դեղաբանները կը գտնուի. մնացեալ օրերն կէս օրէ առաջ Իւսկիւտար Իսմաիթ Սինեօր Սաֆի եւ Գալատայի էֆէնտիի դեղաբաներն գտնուելով ուր երեքշաբթի օրերն իրեն զիմող հիւանդներն ձրի կը դարմանէ։ 345 15—40

Օ Զ'ՕԼԻՎԻԷ Տ'ՕՐԻԱՆ

ՄԻԲՐԴՆ, ՄԱՐՏԻՆԶ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒՑ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱՐԵԼԻԱՆ

Միւշկիւլի եշմաթիա տոպրակի Զէրը Դին 7 1/2 19. Կալաթա, Օմմ. Պանքայի կից, Մէտրէսէ փողոց. 19

Ուղիղ կշիռ, յատկաւոր գին, ապրանքները կը զրկուին, թաղար թէ գիւղ, մինչեւ տուն։

Վճ. մանց դիւրութիւն 333

Լավինեան շոգենաւ, նաւապետ Էլիս կը սպասուի ընդհ. վաճառքով Լիվերբուլէն դէպի 1 սեպտ.

Դրծիկ. Փլավինեան լոգ. ընկ.

Է. Ս. ԼԱՖԻՆԹԷՆ

Ուսումնական Խորհուրդէն վկայեալ ուսուցիչ մը պատրաստ է ազգ. վարժարանաց եւ մասնաւորապէս տուներու էջ դասախօսել հայերէն, ֆրանսերէն, Թուրքերէն, Թուրանաբանութիւն եւ նախատարերք գիտութեանց։ Երեքլեզուեան զեղգրութիւն։ Լաւագոյն մեծոտ եւ գաշխատութեան։ Փոփոխոյ դիմեն Խմբագրութեանս։ 2—6

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՀԱՐՑ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԻԵՆՆԱՑ

Ի Կ. ՊՈԼԻՍ, ԲԱՆԿԱԼԹԻ

Առաջիկայ սեպտեմբեր ամսոյ 1ին (Հ. Տ.) պիտի բաց

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻՍԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11 671.018
ՀԱՍՈՑՔ 1894 ՏԱՐԻՈՑ 2.906 678

ՆՕՐԹՀԸԸՆ ԷԶՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4.444 600
ՀԱՍՈՑՔ 1894 ՏԱՐԻՈՑ 1.105.300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիրեաք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած ընդհանուր 20.000.000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500.000 — **ՄԱՐԻԹԱՅՄ** — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ նաւերս, նաւակներս և առագաստանաւերուն մէջի ապրանքներն և դրամագրերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ կարելի է Բերայ Գալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան դետնայարկ թիւ 22 և 22 Ա. սենեակներն, առ ԴԱՆԻԷԼ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութիւնս։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՂԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԻԴՊՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԷՖԷՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՑ, ՂԱԼԱԹԻԱ

28

ԴՈՒՔ ԱՆՁԱՄԲ ՇԻՆԵՑԷՔ
ԵՒ ՅՈՅԺ ԽՆԱՅՈՂԱԲԱՐ
ՁԵՐ ՀԱՆՔԱՑԻՆ ՁՈՒՐՔ
Համանման բնական ջուրերու՝ ազային
COMPRIMÉS DE VICHY ՈՎ,
որը պատրաստուած են
ՎԻՇԻ
Հաւակատար Լո-բէրէ Հանրաքաղ պէտքով
«Ազբիւրները Ֆրանսական պետու Թեան»
Ժողովրդիւն եւ Ընկ. Վիշիոյի ծառուցի, Փարիզ
Վարձակալ Ընկ. Վիշի, Փարիզ-Շարանիկ եւ Ընկ. Փարիզ։ 394

SWIFT
ԱՅՍ ՊՈՍՏԱԼԻՔԻՆ ՄԻՆՉ ԴՆԵՑԷՔ
որ շինուած է հռչակաւոր ՍՊԹԷՅՆ զինագործարանին կողմէ։ ՍՈՒՏ պիսիրլէքը ամենէն ծանօթն ու հռչակաւորն է։ Հաստատուն, վայելուչ, արագ, անմրցելի 1895ի նմոյշարանին մէջ առաջին մրցանակը շահած է։ Կը ծախուի Նիքիթիզ էջպէնի քով, Պոլիս Պահնչ Քարա Գիւղ 2 եւ Ղալաթիա Մահմուտիյէ փողոց Թիւ 22 ու 31։

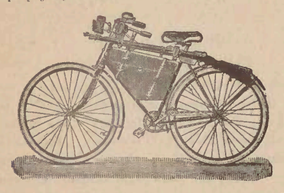

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալն է Սարաֆեանց տունը՝ Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, Բ. յարկ։ 366 18—80

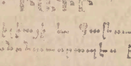

ՇՕՖԵՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՕՔԵԱՆ
Ս. ՌԱՖԻ ԸՆՆ
Մասնաւորապէս Պարեմամ ոչ-Թանկագոյն Քեռնոյ

Մինչեւ չոգենաւը Պոսֆոր պիտի ուղեւորի Մարմարայ, Կիրասոն և Տրապիզոն Սեպտ. 4ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Առաջնի չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Սեպտ. 10ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւորդէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմեցէք գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
133 Մասմանէ փողոց Թ. 108

(CUNARD)
ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ
Ոչ ոք ասիկա նոր՝ կը բռնէ Լիվերպուլ և Աբերիլեց ՏՕՔ-

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Պոմնիտ	4581
Եվրուբիա	7718	Մամբրիա	3574
Սէբվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ադրիա	2393
Բաւարիա	5587	Սարպեդոն	2166
Սէքսոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալթիք	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէքսը	2143	Մարօքգօ	1855
Գէտար	1876	Քամպանիա	12950
Եէրպուլկ	1614	Լուսանիա	12930
Գազանիա	4845		

Թրինիտատ չոգենաւը, նաւապետ Հիլ, Լիվերպուլէն հոս պիտի հասնի ընդհանուր վաճառքով դէպ ի սեպտ. 6։
Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ագիբսիանս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 335

NEVRALGIES ԳԼԽԱՑԱՒ, ՍՏՈՄԱԽՈՒՄ ԳԱԼՈՒՄ, կանանց ՁԼԽՏՈՒԹԻՒՆ, եւ ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին սա նուագն մէկ ժամու մէջ
ՏՈՒԹ. ԲՐՈՆԻԷՐ
ՀԱՅԱՏԱՐԱՆԱՑԻՆ ԴԵՂԱՏԵՐՈՎ
Տուփը 3 ֆր. առաքման ծախս չիկայ։ Փարիզ, Դեղ. Ռոպիքէ, 23, Մոնէ փողոց եւ ամէն լաւ դեղարաններու մէջ։ Կեղրոնատեղի Մէսիքի Ընկ. Կ. Պոլիս։

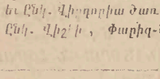

ROUP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱԳԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Մ. 21.2 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Դ. 22.3 Աւեւտանդրիայ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պորէանի ճամբով
Դ. 23.4 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Հ. 23.4 Սուրհանդակ դէպի Փոտ-Լանոյ նաւահանգիստները մինչեւ Շանտամ, առաւօտեան ժամ 11ին։
Մ. 24.5 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Ս. 25.6 Գերբանդիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Օգոստ 22 3, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գնացքը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիստոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղտ շրջեցուն։ 263

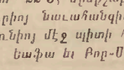

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Եւրէ-Եկ-Ռէ-ն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օրէնսայի միջէ-

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ակպանս	2900	Ֆլամինկո	1600	Բայէրմա	3200
Անձէլս	3000	Կալիէս	5500	Բալէտէ	1700
Աբօլս	5500	Կիրանս	2200	Բլանս	1500
Ակկա	2300	Կօզս	1800	Բօլս	1000
Արիսանս	3000	Կրոսնս	2200	Ֆուլդս	2800
Գասանս	3000	Հիրս	2000	Իրալս	4400
Գոլոտանս	2200	Հոտալկ	3000	Ռինալտս	3200
Գրավս	2000	Հինտու	7000	Ռալս	3000
Գրֆֆալս	8800	Համպէտ	1200	Ռուէս	3500
Գէլրս	2600	Այակս	5000	Ռոգարիս	3500
Գալիբաս	2500	Ձիւնս	2300	Սալէրնս	4000
Գամէս	2100	Բէլաս	2000	Սանդիակս	8200
Գազս	2000	Բօլիրնս	4200	Սարֆս	2000
Գոմս	2700	Բօմնս	2200	Միլվիս	2000
Զիրալս	5000	Լէս	2000	Սարէնտս	4300
Դլիս	5500	Լէբանան	4500	Թ. Ուիլսն	3000
Գոլորատս	3400	Լիվրնս	3000	Թուրս	1200
Տիգս	2500	Մալմս	1500	Թալտս	2800
Տօմինս	2500	Մարէնկս	4300	Թրրիտս	900
Տուլս	4800	Մարգէլլս	6500	Ուրալնս	5000
Տրարս	2100	Միլս	2000	Վլէնուրնս	5000
Էանմամս	2600	Մուրինս	3100	Եէտս	3600
Էլտրատս	3000	Նէլրս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Օրլանտս	3000	Տիբայնրնս	200
Տրաթս	2600	Օֆէլլս	5000	Գրմրկս	200
Թալբոն	800	Օգրանս	4500	Զէլս	110
Ֆիտս	700	Ոդրս	2000	Մոսքիանս	120
Էմիրքլն Մոնարք	8000	Բիրժրքն Մոնարք	8000		
Լրվերն Մոնարք	8100				

Իսկ չոգենաւը, նաւապետ Ուսգրն, ընդհ. վաճառքով Հալէն հասաւ։

Ուրիշնոյ չոգենաւը, նաւապետ Ֆրը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ամսոյս 30ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կը ծայսի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՇ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Թիւնէլի Միւլէք
332 Խան, Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՏՐՔ Ս. ԽՈՒՉԱՏՈՒՐԻԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Հաստատեալ 1852 — **ԱՆԿԼՈ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԻ** — Հաստատեալ 1852
Թիւ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մասնագէտ առանց քաշուելէ լիմտի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի ատամնդ և մետաղով լեցնելու։ Վնչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամէն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւու զգացնելու։ (Բացի կիրակէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

SANTAL SALOLÉ LACROIX
ԳԱԲՍԻԻԼՆԵՐԸ
Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն և ամենալաւ իրացանելին է։
Վաճառատեղին դեղարան Լաքրուա, 76, Շաքօ-յոս փողոց. Բարիզ.

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի
La VELOUTINE
պատրաստուած ՊԻՍՈՒԻԹՈՎ
CH^les FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՂԱՀԻ ԳԱԼԱԹԻ, ՈՒՍԹԱ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7, ՍԹԱՄՊՈՒԼ

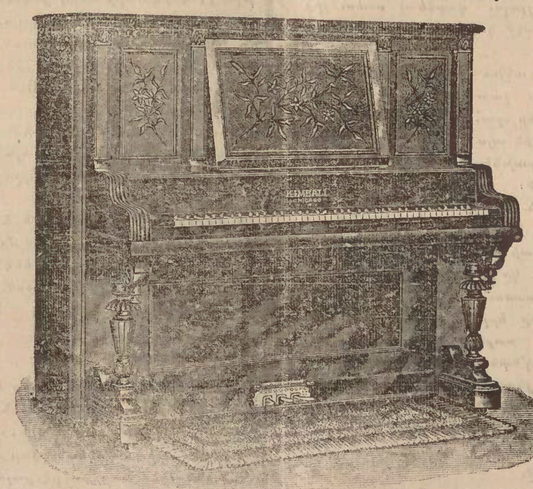

W. W. KIMBALL & Co
ՇԻԴԱԿՈՑԻ ՀՌԱՉԱԿԱՒՈՐ ԴՈՐԵԱՐԱՆԻՆ
ԳՈՂՈՄՊԻԱՆԱՆ «ՏԻՆԶԷՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՁԱՆԴԷՍԷՆ»
ԱՄԵՆԱԲԱՐԶՐ ՎԱՐԶԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ
ՁԱՅՆ. — ՔԱՂՑՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՏԵԱԿ
ՇԻԴԱՊԱՆԱՐ. — ՀՈՒՆ ԵՒ ՁՕՐԱՒՈՐ

Ամերիկեան ապրանաց գերազանցութիւնն աշխարհատարածուած է արդէն. միայն թէ գներուն համեմատաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւր մատչելի չեն համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ մասնաւոր համաձայնութեան մ'եկած են այս գործարանին հետ, Պոլսոյ, Եգիպտոսի, Պուլգարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիքները ծանօթացնելու համար, որով կ'արդի են հոն իսկ յամերիկա ծախսուած գներէն շատ աւելի ազան վաճառել զանոնք։

Արգոյ յաճախորդք, փոխանակ Բերայի մեծաձախս խանութները դիմելու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փորձով պիտի տեսնեն թէ հասարակ դաշնակի մը գնէն քիչ մը աւելի վճարելով, պիտի կարենան ունենալ այս պատուական դաշնակներէն եւ երգեհոններէն։

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԾԱԼԼՈՒՈՂ ՄԱՀԱՃԱԿԱԼՆԵՐ
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Գոցուած վիճակի մէջ հայելւոյ սրանչելի դարան մը մեզ ունենալով, բացուած ատեն իւր ամէն պէտքերովը կատարելու եւ հանգստաբար անկողին մը կը ներկայացնէ։

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ է Փարիզ էր կէդրոնատեղին, Գանէ փողոց, Ռիս 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթատանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած Վնասք	»	156,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Լիոն»	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրասենեակը՝ ՕՍՄ. ԿԱՑ. ՊԱՆԵԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Բայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէշի հրապարակը, Եէնի-Կան առաջին յարկ։ 358

L'ANCRE — ԼԱՆՔՈՒԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 126 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 1871 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 Վ.ՃԱՐՈՒԱՔ ԳՈՒՄԱՐ 180 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Գ. Գ. Կոմտ Իտոնն Զիշի, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական, Նախագահ
» Թեոտորի Հոնոս, դեր-Նախագահ
» Ժորժէֆ Հոնոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քօլոման Նարօ » » » »
Անթուան Բրօքէշ տ'Օնսէն
Թէոտոր Բանչէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկլենայմ

Կառավարական Քոմիսէր
Գ. ԺԱՆ ՄՈՒՌ, կայս. արք. խորհրդական
Ընդհանուր Դործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆեանցու, Լիոնէլ ՊՕՆՅԻ
Գլխաւոր Գործակալ, ՄԻՔԱԷԼ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Գոճամանցոյու խան Թիւ 7, 302

ՍԻՏՆԷՑ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ա.Ն Գ.Լ.Ի.Ա.Ն.Ա.Ն Վ.Ա.Ճ.Ա.Ռ.Ա.Տ.Ո.Ւ.Ն
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՔՍԷՔՔ ԳԱԼՏԵՐԸՍ ԳԵՂՈՐ ՊՏՑ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Առանց զսլիներու Անգլիոյ Շէֆիլտ հռչակաւոր Ճօհն Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ նեսեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ամենէ այդ զսլիներու կեղծ կը շինեն եւ անգլիական տառերը չնանչցողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զսլիներուն վարկը կը կոտրեն։

Ճօհն Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զսլիներու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքին ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարանն 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

Սիտեէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլեր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամէն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փոխարկղներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլլերի դրամարկղներու տկուսութիւնը։

Սիտեէյ, Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վանառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ զգալներ, պատառարկներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առժան բլարէ զգալներ, պատառարկներ եւ այլն. նոյնպէս ջաղացքի փոկեր ու մուրեներ, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրսնիներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային գինուորական յատուկ կոճակներ, հոբիայի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։

Թ. 312

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1895 Ա.ՑԻՄՍ 11 ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1

Վոփորին Լքող շքեղնաւեր

11 15 ԵՇՄ.Մէջ.Պէյ.Թրպ.Ենիր.Մրկ.Բ.Հիս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
11 — Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
11 — Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.
11 15 Պշգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիր.Զէնկ.Պէյլ.Գգկ.
12 — ԵՇՄ.Մէջ.Պէյ.Թրպ. Ենիր. ՍԱՆ. Միրկ. Պյճ.Բ.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
12 45 ԵՇՄ.Մէպ.Պէյ.Թրպ.Ենր.Մրկ.Պյճ.Բ.Հս.Պէպ.Արնր.Գրչ.Օրթ.Պշր.
12 05 Պշգ.Բշպ.Ենր.Զպգ.Գնլ.Պյճ.Բ.Ա.Հս.Գնտլ.Արն.Զնկ.Պէյլ.Օրթ.Գգկ.Պշր.Գապ.
12 40 Բ.Ա.Գվ.ԵՇՄ.Մէգ.Պէյ.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Գգկ. Պշր.
1 45 ԵՇՄ. Մզրպ. Պէյ. Թրպ. Ենր. ՍԱՆ. Միրկ. Պյճ.Բ.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պէշրթ.
2 — ԵՇՄ.Մէզպ.Պէյ.Բրպ.Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գանլ.Ա.Հ.Գանտլ.Վնր.Զպնր.Պէյլ.Գգկ.Պշր.
2 30 Ա.Գվ.ԵՇՄ.Մէզպ.Պէյ.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վանր.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Իսկ.
3 — ԵՇՄ.Մէզ. Պէյ.Թրպ.Եէնր.ՍԱՆ.Միրկ.Պյճ.Բ.Հս. Պէպ, Արնվ, Գրչ. Օրթ, Պշկ
3 45 ԵՇՄ.Մզպ.Պէյ.Բրպ.Պէյ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հ, Գանտլ.Վնր.Զնկր, Էյլ.Գգկ.Պշր.
4 15 ԵՇՄ.Մէզ.Պէյ.Թրպ.Ենր.ՍԱՆ.Մրկ.Պյճ.Բ.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
5 — ԵՇՄ.Մզպ.Պէյ.Բրպ.Ենր.Մրկ.Բ.Հ. Պէպ.Արն, Օրթ.Պշր.
5 45 ԵՇՄ.Մէզ.Պէյ.Թրպ.Ենր.Իսկ. Միրկ.Պյճ.Բ.Հս Պէպ.Արվ.Գրչ.Օրթ.Պշկ.
5 30 ԵՇՄ.Մզպ.Պէյ.Բրպ.Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հ. Գանտլ.Վնր.Զնկր.Պէյլ.Գգկ.Պշրթ.
6 45 Պէյգ.Ե Բ.Գանտլ.Մրկ.Բ.Ա.Հ, Գնլ.Արն, Զնր, Պէյլ.Օրթ.Գգկ.Պշկ.Իսկ.
7 — ԵՇՄ.Մէզ.Պէյ.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Ենն.Մրկ.Գնլ. Բ.Ա.Հս.Գնտ.Ար.Զնկ.Պէյլ.Օրթ Գգկ.Պշթ.Իսկ.
7 45 Ա.Բ.Գվ.ԵՇՄ.Մէգ.Պէյ.Թրպ.Ենր.Մրկ. Բ.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
8 45 ԵՇՄ.Մէզ.Պէյ.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զպգ.Գնլ. Ա.Հս.Գնտլ.Վան.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Իսկ.
9 15 ԵԷՆՄ, Մէջ, Պէյ, Թար, Ենր. ՍԱՆ. Պյճ. Բ.Հս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշր.
9 40 ԵՇՄ,Մէգ.Պէյ.Թրպ.Պէյգ. Ենր. Զպգ, Ա.Հս, Արնվ.Զնկ.Պէյլ.Գգկ. Իսկ,
10 — ԵՇՄ.Մզպ.Պէյ.Թրպ.Ենր.Մրկ. Բ. Հս.Պէպ. Արն.Օրթ.Պշկ.
10 25 ԵՇՄ, զպ.Պէյր.Բրպ.Ենր.Պէպ.Օրթ.Պշր.
10 40 ԵՇՄ.Մզպ.Պէյր.Բրպ.Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա. Հիսար.Գնտլ.Զնկլ.Պէյլ.Գգկ.Իսկ.
11 — Մզպ.Պէյր.Բրպ.Ենր.Պյճ.Բ.Հ.Արն.Օրթ.Պշր.

Կ.Պոլսէն Վոփորներ Դիմող շքեղնաւեր

12 15 Պէշկ.Օրթ.Արնվ.Բ.Հ.Էվիր-Եէնր.Պէյգ.Բրպ. Պէյ-Մէգպ-Եէնմ-Բ.Ա.Դավաց
1 — Պշկ,Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Բ.Հս.Պյճ.Ենր. Թրպ.Պէյր.Մէգ.Ենմ.
1 30 Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ. Գնլ. Զպգ. Բշպ.Պէյգ.Բրպ.Մզպ.Ենմ.
1 45 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հս.Մրկ.Ենր.Բրպ. Պէյ.Մզպ.Ենմ.
2 30 Պշր.Օրթ.Ենր.Բրպ.Պէյգ.Մզպ.Ենմ.
3 30 Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ. Վնր. Գանտլ.Ա.Հ.Գնլ. Զպգ.Բշպ.Պէ գ.Բրպ.Պէյր.Մզպ.Ենմ.
2 20 Գապ.Պշկ.Իսկ.Գգկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ. Ա.Բ.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենր.Բշպ, Գրգ.Բրպ. Պէյ.Մզպ.Ենմ.
3 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ. Բ.Հ. Պյճ.Ենր.Բրպ, Պէյր.Մզպ.Ենմ,
4 — Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հ.Մրկ. Իսկ. Ենր. Բրպ.Պէյ.Մզպ.Ենմ.
5 — Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ,Բ,Հ,Պյճ,ՍԱՆ, Ենր, -Բրպ, Պ.Օյ.Մզպ.Ենմ.Բ,Ա,Գավաց
5 05 Գպպ.Պշկ.Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Արվ. Գնտ.Ա.Բ. Հս.Գնլ.Զպգ.Բշպ.Պէյգ,Ենր.
6 — Գապ.Պշկ.Օրթ.Արվ.Պէպ.Ա.Բ.Հս. Մրկ. Ենր. Պէյգ. Բրպ.Պէյ.Մզպ.Ենմ.
7 — Պշ.Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Բ.Հ.Պյճ. Ենր.Բրպ.Պէյ.Մզպ.Ենմ.
7 35 Պշկ,Օրթ,Արն,Ենր,Բրպ,Պէյ,Մզպ,Ենմ,
8 — Իսկ,Գգկ,Պէյլ,Զնկ,Արն, Գնտլ. Ա Հս. Գնլ. Զպգ.Բշպ,Պէյգ,Բրպ,Պէյր,Մզպ,Ենմ,
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հ.Մրկ.Ենր. Բրպ. Պէյ.Մզպ.Ենմ.
9 15 Պշկ.Օրթ. Արվ. Բ.Հս. Պյճ.Ենր.Պէյգ. Բրպ. Պէյ.Մզպ.
10 05 Գապ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Պզգ.Մզպ.Բ.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հս.Պյճ.Մրկ.ՍԱՆ. Ենր.Բրպ.Պէյ.Մզպ.Ենմ.
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Բ.Հպ. Գնլ.Մրկ.Ենր.Բշպ.Գրգ.Պէպ.Ենմ.զացող Լգ.Ն պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկ,Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Գրգ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Բ.Հս.Մրկ.ՍԱՆ.Ենր. Բրպ. Պէյ. Մզպ.Ենմ հայլէ
11 30 Պշկ.Գգկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Պէպ.
12 — Մրկ.Ենր,Բրպ,Պէյր,
12 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ. Ռրվ. Պէպ.

Ամերիկեան ապրանաց գերազանցութիւնն աշխարհատարածուած է արդէն. միայն թէ գներուն համեմատաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւր մատչելի չեն համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ մասնաւոր համաձայնութեան մ'եկած են այս գործարանին հետ, Պոլսոյ, Եգիպտոսի, Պուլգարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիքները ծանօթացնելու համար, որով կ'արդի են հոն իսկ յամերիկա ծախսուած գներէն շատ աւելի ազան վաճառել զանոնք։